Politika
İşçilerin, emekçilerin aydınların, gençlerin demokratların, yurtseverlerin GAZETESİDİR

Politika

29 Haziran 1977 Çarşamba

SAVAŞSIZ SÖMÜRÜSÜZ BİR DÜNYA İÇİN

Ecevit programı Meclis ve Senato'da okudu

PROGRAM MC'NİN TAHRİBATINI ONARMAYA ÖNCELİK TANIYOR

Başbakan, Hükümet Programını Meclis'te okuyor...

- Program okunurken, MSP salona hiç girmedi, MHP ve AP yoklamadan sonra salonu terketti ancak bazı AP'liler çıkmamakta direndi

- İşçilerin sorunlarına ayrılan bölümde "referandum" kelimesi kullanılmaksızın, işçilerin kendi sendikalarını oylarıyla saptaması ilkesine yer veriliyor
- MİT'in siyasete dolaylı da olsa karışmaması çok açık bir dille belirtiliyor

ANKARA-(İSTA)

Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu Genel Kurullarında hükümet programı CHP Genel Başkanı ve Başbakan Bülent Ecevit tarafından okunmuştur.

Millet Meclisi Genel Kuruluna MSP'liler hiç katılmamışlar MHP'liler ise program okunmaya başladığı anda salonu toplu halde terketmişlerdir. "Programı dinlememe" konusunda grup kararı almalarına rağmen bazı AP'liler Genel Kurul salonunda kalmışlar ancak AP'li grup başkan vekillerinin uyarısı üzerine büyük bir bölümü salonu terketmişlerdir. Bu arada Feyzullah Değerli, Sebati Ataman ve Oğuz Aygün Grup Başkan Vekillerinden İlhami Ertem'in uyarısına rağmen Genel Kurulda kalmakta direnmişler ancak daha sonra diğer AP'lilerin ricası üzerine salondan ayrılmışlardır.

Millet Meclisi Genel Kurulunun dünkü birleşiminde CHP Genel Başkanı Başbakan Bülent Ecevit hükümet programını okumuştur. Hükümet programı okunurken CGP Genel Başkanı Turhan Feyzioğlu ile CGP Van Milletvekili Salih Yıldız'ın salonda oldukları görülmüştür. DP'li Sükan ve Bağımsız Milletvekili Nurettin Yılmaz da Ecevit programı okurken dinlemişlerdir. Elazığ Bağımsız Milletvekili Ali Rıza Septioğlu ise programı bir süre AP'lilerin oturduğu sıralardan izlemiş ancak daha sonra Genel Kurulu terketmiştir.

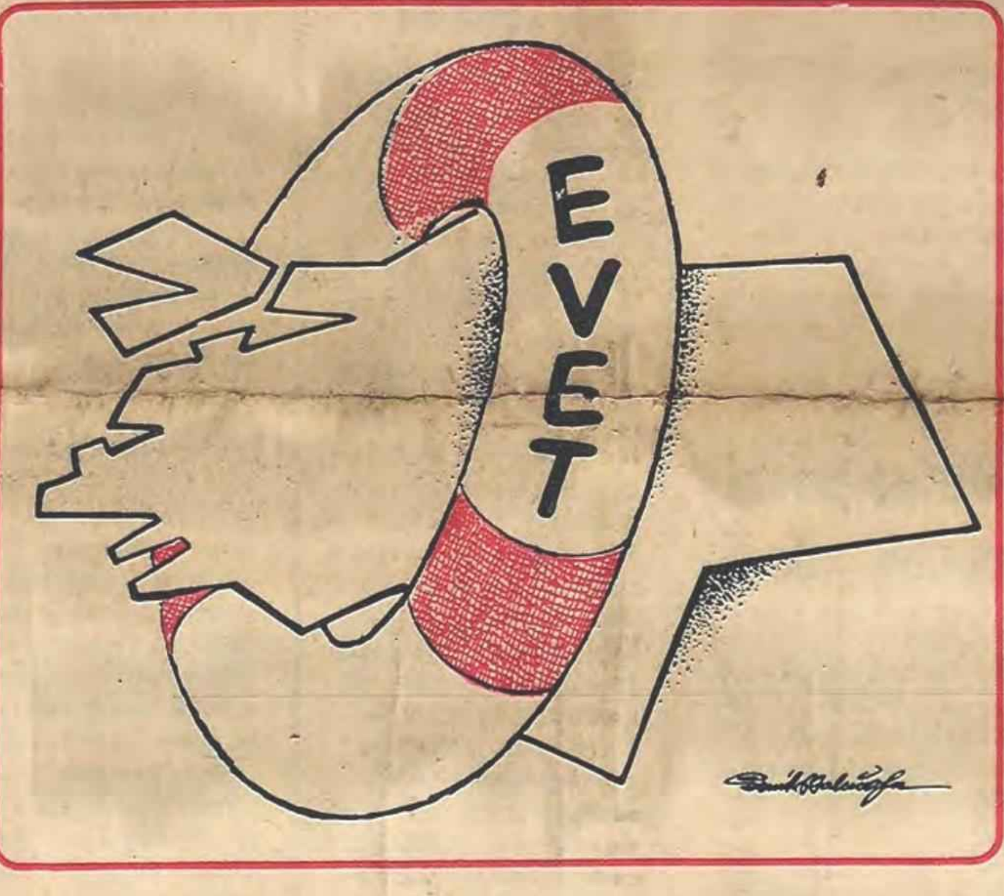
AP'DE DURUM

TBMM AP grubunda bugün "programı dinlememe" kararı alınmıştır. Ancak Ecevit programı okurken bazı AP'liler Genel Kurulu terketmemişlerdir. Bunun üzerine grup yöneticilerinden İlhami Ertem özel bir çaba göstererek AP'li milletvekillerinin büyük bir bölümünün dışarı çıkmasını sağlamıştır. Buna rağmen Feyzullah Değerli, Sebati Ataman ve Oğuz Aygün Genel Kurulu terketmeme konusunda direnmişlerdir. Bazı AP ileri gelenlerinin ricası üzerine Değerli ve Ataman Genel Kuruldan ayrılmışlardır. Oğuz Aygün uzun süre Ecevit'i dinlemiş ancak o da baskılara dayanamayarak Genel Kurulu terketmek zorunda kalmıştır.

PROGRAM OKUNUYOR

Ecevit tarafından önce Millet Meclisi'nde daha sonra

(Devamı say. 7 sü. 5'de)

AKLA SON ÇAĞRI...

Ecevit Hükümetinin programını tek bir amaçla özetlemek mümkündür: Akıldışına taşmış bir Türkiye'yi, yeniden akılcılığın çerçevesine sokabilmek.

Program, bir sınıfsal ve siyasal tercihler bütünü olmaktan çok uzaktır; daha acil daha zorunlu olarak gördüğü "rasyonel çerçeveyi" gerçekleştirmek iddiasındadır. İflas halindeki bir ekonomiyi iflastan kurtarmayı, iç savaş eşiğine sürüklenen bir ülkeyi bu sondan sakınmayı, her akılcı düşüncenin üzerinde uzlaşmak zorunda olduğu bir çeşit "asgari müşterek" yaratmayı amaçlamıştır bu program.

Programın bir yönü, CHP'ye ve CHP Hükümetinden beklentileri olan kitleleri ilgilendirmektedir. Öteki yönü ise CHP'nin karşısında yahut dışında olan, ama demokrasinin ve Türkiye'nin sorumluluğunu duyan çevrelere dönüktür.

CHP, kendi imzasını taşıyan bu hükümet programıyla, kendi temsil ettiği değer yargılarından ve kendisini desteklemiş bulunan kitlelerden, daha doğrusu bizzat CHP'nin kendisinden büyük fedakarlıkta bulunmuştur. Koşulların yarattığı zorunluklar çerçevesinde, demokrasi ve barış uğruna, toplumun esenliğe çıkabilmesi uğruna bir siyasal partiden beklenebilecek fedakarlığın azamisini yapmıştır. Bu programın da ötesine CHP'den fedakarlık beklemek partiye karşı haksız bir tavır olabileceği gibi, güdülen demokratik ve barışçı temel hedefler açısından da yanlış olabilir; mutlaka yeniden tartışılması gereken bir davranış niteliği taşır. Ne var ki, bütün bunlar, nihayet CHP'nin kendi sorunudur; CHP'den beklentileri bulunan kitlelerle CHP arasında çözülecek bir sorundur.

Cumhuriyet Halk Partisinin karşısında yahut dışında olan çevrelere gelince: Program, bu çevrelere yönelik bir barış ve uzlaşma çağrısı, demokrasiyi, ekonomiyi kurtarma çağrısıdır.

Başka bir tanımla, program, akla son çağrıdır

Bu çağrı cevapsız bırakılırsa, en büyük tehlikelere kendilerini açanlar, çağrıyı cevapsız bırakanlar olacaktır. Çünkü CHP, en anlamsız en kısır, en saçma nedenlerle Türkiye'nin bir kargaşa ve iflaslar ülkesine dönüşmesini, durdurmak çabasındadır. Bir kargaşa ve iflas ortamından elbette kitlelerin kaybedecek çok şeyi vardır. Ama en fazla kaybedecek olanlar, bu sarsılan yapıda kendilerine öncelikli yerler ayrılmış bulunan toplumsal güçler ve onların politikacılarıdır.

Kapkara bir faşizmin özlemcisi olmayanlar, ekonominin ve ülkenin iflasından yararı bulunmayanlar, demokrasinin maceralara hedef tutulmasını istemeyenler, sadece bir hükümet bunalımı değil varolan koşullarda bir "toplumsal bunalım"ya

(Devamı say. 7 sü. 1'de)

İsmail Cem

İZLENİMLER

GERÇEKTİR. DOGRİ BİR KİMSE YOKTİR

Süleyman COŞKUN

Ecevit hükümetinin programının okunup bitmesinden sonra Meclisi yöneten geçici Başkan Kinyas Kartal kendine has diliyle AP'lilerin durumunu "dogridir, gerçektir, kimse yoktir" diye dile getirdi. Mecliste hükümet programı okunurken, AP, MSP, MHP yoktu. Locaları tıklım tıklım dolduran halk AP'siz, MSP'siz, MHP'siz Meclisin nasıl olacağını gördü, Ecevit hükümet programını okurken MSP'lilerin hiçbiri programın okunduğu toplantıya gelmemişlerdi.

(Devamı say. 7 sü. 1'de)

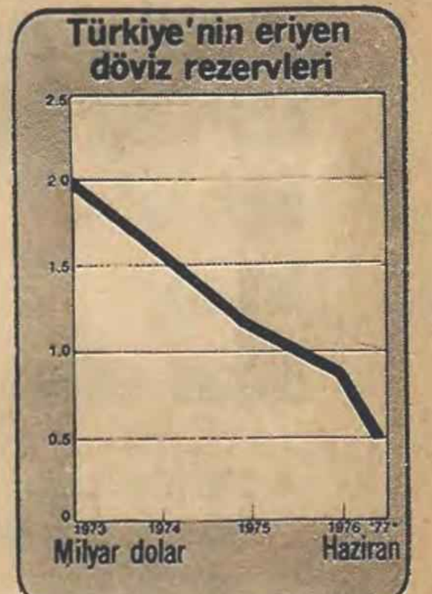
- Programa göre acil çözüm bekleyen dış sorunlar şöyle: Kıbrıs Ege, ambargo ve AET

ECEVİT HÜKÜMETİNİN PROGRAMI

(5. SAYFADA)

BusinessWeek 'in ilginç yazısı:

Amerikan işçevrelerine göre Türkiye DÇM kredilerini "piç" etmiş

Business Week sözkonusu yazıda bir de grafik yayınladı...

(Dış Haberler Servisi)

Amerikan işçevrelerinin bir numaralı yayın organı olarak ün yapan Business Week Dergisinin 4 Temmuz 1977 günü çıkacak olan sayısında "Türkiye'nin döviz bunalımının sarstığı çokuluslu şirketler" başlıklı bir yazı yayınlanmıştır. Türkiye ekonomisinin içinde bulunduğu durumu irdeleyen bu yazı ABD iş çevrelerinin Türkiye ekonomisine bakışlarını belgelemesi açısından büyük önem taşıyor. Yazıyı aynen sunuyoruz:

Türkiye'nin içine düştüğü son yılların en büyük döviz bunalımı, bu ülkede iş yapmak için gerekli nakit parayı bulamaz hale gelen uluslararası şirketleri boğulma noktasına vardırmıştır. Örneğin, Türkler ülkede yatırımı bulunan 90 ABD şirketinin, gereken ithalatın ödemelerinde kullanılacak doları almalarına izin vermemektedirler. Ve şimdi çok uluslular için ticarete ayrılacak para kaynakları bile kurumaktadır. Türkiye kredi borçlarını ödemekte o kadar geride kalmıştır ki, bankalar, ithalat ve ihracat için para vermeyi de kabul etmemektedirler. Bankalar, şirketlerin malimüdürlerine, Türkiye'yle ticaret yapmak için kendi kredi olanaklarını genişletmeleri tavsiyesinde bulunmaktadırlar. Gözlerini Türkiye'nin eriyen döviz stoklarına diken mali müdürler ise bu riski göze almak için istekli değildirler. Bu baskılara ek olarak, yabancı şirketleri bir de, yıl sonundan önce yapılacağı söylenen, Türk parasının yüzde 20-30 oranında devalüasyonu tehdit etmektedir.

Buna bağlı olarak, bir çok ABD şirketi Türkiye'de "dük

(Devamı say. 7 sü. 7'de)

AP lideri Ortak Grupta konuştu

Demirel, "Hükümet gayri-meşrudur" iddiasını doğrulamak için gerekçe arıyor

- Demirel Türkiye'nin 4 gün sonra Çankaya hükümetinden kurtulacağını iddia etti

ANKARA-(ÖZEL)-

AP Genel Başkanı Süleyman Demirel dün partisinin ortak grubunda yaptığı konuşmada, hükümetin "gayri meşru" olduğunu ispatlamak için bahaneler sıralamış ve "CHP Genel Başkanı Cumhurbaşkanının kamuoyuna söylemediği neyi söyleyerek, o'nu ikna etmiştir" şeklinde konuşmuştur.

AP Genel Başkanı Süleyman Demirel Türkiye'nin "Çankaya Hükümetinden dört gün sonra kurtulacağını" önesürmüş. CHP Genel Başkanının seçim önceki taahhütleriyle hükümet programında yeralan konuların çelişki içinde olduğunu söylemiştir. Ecevit'in bazı taahhütlerini programa koymayarak "ne yapalım bugünkü durumda güvenoyu alabilmek için böyle bir program hazırlamak zorunda kaldık. Güvenoyu aldıktan sonra 141-142'nin kalkması için yasa teklifi verilebilir" demeye getirdiğini iddia eden Demirel, Ecevit Hükümetinin Cumhurbaşkanı tarafından onaylanmasını yeniden eleştirmiş, şunları söylemiştir:

"CHP Genel Başkanı Cumhurbaşkanına ne gibi bir taahhütte bulundu da hükümet listesini onaylattı. Cumhurbaşkanıyla Ecevit arasında gizli kalmış bir husus olamaz. Hatta CHP

(Devamı say. 7 sü. 3(de)

İstanbul'da Türk-İş'e bağlı 26 sendika açıklama yaptı

"CHP iktidarında birleşmemizin bir tek nedeni var: Cangüvenliği"

İSTANBUL-(ÖZEL)

İstanbul'da Türk-İş'e bağlı 26 sendika adına dün bir açıklama yapan Turan Tayalı CHP iktidarında birleşilmesinin tek nedeninin cangüvenliği olduğunu belirtmiştir. Halkımızın geçtiğimiz 2,5 yıllık MC iktidarı döneminde, örneği görülmeyen bir fikir birliğine vardığı kaydedilen 26 sendikanın ortak açıklamasında şöyle denilmektedir:

"Sendikalar, işçiler, me-

(Devamı say. 7 sü. 4'de)

Üniversite Karataş'ı "müstafi" saydığını resmen bildirdi

ERZURUM-(THA)

Atatürk Üniversitesindeki görevine dönen TRT eski Genel Müdürü Şaban Karataş göreve başlatılmamış, başlatılmayacağı da kendisine resmi bir yazıyla bildirilmiştir.

Atatürk Üniversitesi Zooteknik bölümü öğretim üyelerinden Prof. Dr. Şaban Karataş'ın müstafi addedildiği ilerisürülmüştür. Önceki gün

(Devamı say. 7 sü. 6'da)

İçişleri Bakanı bugünkü imkanlarla cangüvenliğinin sağlanacağını söyledi

ANKARA-(İSTA)

İçişleri Bakanı Necdet Uğur üniversitede can güvenliğini korumanın temel şartının görevlilerin tarafsızlık

(Devamı say. 7 sü. 5'de)

LASTİK İŞ GENEL KURULU DÜN GECE SONA ERDİ

CELAL KÜÇÜK
Lastik-İş Genel Sekreteri.

Genel Kurul Ecevit'e destek telgrafı gönderdi

- Genel Başkanlığa Rıza Kuas Genel Başkan Yardımcılığına Kenan Akman, Genel Sekreterliğe Celal Küçük yeniden seçildiler

İSTANBUL-(İSTA)

DİSK'e bağlı Lastik-İş Sendikası'nın 19. Genel Kurulu dün gece biten oy sayımıyla sona ermiştir. Gazetemiz baskıya girerken alınan sonuçlara göre Lastik-İş Sendikası'nın Genel Başkanlığına Rıza Kuas yeniden seçilmiştir. Kenan Akman, Genel Başkanvekilliği görevini, Celal Küçük de Genel Sekreterlik görevini korumuşlardır.

Yeni tüzük uyarınca "Genel Sekreter Yardımcısı" niteliğini taşıyan Yürütme Kurulu'nun diğer üyelikleri de belli olmuştur. Buna göre Erdoğan Tut, Niyazi Kuas, Osman Özkan, Türker Azaklı ve Ali Gümüş Lastik-İş Sendikası Genel Sekreter Yardımcılıklarına seçilmişlerdir.

Politika baskıya girdiği sırada diğer yönetim organlarına seçilenlerin oy sayımı işlemine devam edilmekteydi.

Lastik-İş Sendikası'nın 19. Genel Kurulu'nun dünkü ikinci ve sonuncu gününde komisyonların çalışma raporları okunmuştur. Bu arada Başbakan Bülent Ece-

(Devamı say. 7 sü. 4'de)

TMMOB Genel Kurulu CHP'ye güvenoyu verilmesini istedi

ANKARA-(İSTA)-

Türkiye Mühendis ve Mimar Odaları Genel Kurulu CHP Hükümetine güvenoyu verilmesini istemiştir. TMMOB'nin dün açıklanan Genel Kurul bildirisinde başta düşünce ve örgütlenme özgürlüğü olmak üzere tüm demokratik hak ve özgürlüklerin önündeki yığılmaların kaldırılması gerektiği belirtilmiştir.

CHP Hükümetinin 1 Ma-

(Devamı say. 7 sü. 7'de)

Sahtekar kim? Toplumun gerçeği ne?

Bülent ATAKAN

Sömürünün bulunduğu ülkelerde, yani işverenlerin iktidar olduğu ülkelerde, her zaman ekonomik ve politik bir bunalım söz konusudur. Bunalımın arttığı dönemlerde ise, çoğunlukla, kendini açıkça gösteren bir olaya tanık olunur. Fırsat çıktığı an demokrasiyi bir kaşık suda boğmaya hazır partiler ve kişiler, böylesi durumlarda halkın çıkarlarının gerçek savunucuları olarak sahneye fırlarlar. Günlük pek çok gazetede, denetimleri altına aldıkları radyo ve televizyonda, bunların "vatan-millet" naraları atarak göğüs dövme numaralarını, palavra ve çığırtkanlıklarını milyonlarca insan seyreder ve dinler.

Ülkemizin ekonomisi, bataktan hiç kurtulamadığı için, bu sahnelerin ardı arkası hiç kesilmemiştir. Sürekli olarak bir avuç haramzadenin çıkarlarını korumak ve geliştirmek görevini üstlenen sermaye partileri ve onların sözcüleri, her fırsatta, tuttukları yolun "millet"in yolu olduğunu tekrarlamışlar, işçi sınıfının düzen değişikliği önerilerine ver yansın etmişlerdir.

Bu baylar, sık sık şu iddiada bulunurlar:

-"Bizim yolumuz, milletin yoludur. Bizim yolumuz hak yoludur. Bizim çıkarlarımız 42 milyonun çıkarları demektir" vesaire...

Oysa durum gerçekten böyle midir? Veya, gerçekten böyle olması mümkün müdür?

Bu sorunun cevabını, bugün yeterince açıklayamayan pek çok insan vardır. Yüzbinlerce işçi ve emekçi ailesi, hergünkü yaşamları içinde bunun böyle olmadığını öğrenmiş olsalar bile, son seçimler sırasında gerici-faşist karması partilerin aldığı oylar, bütün ilericileri ve demokratları derin bir düşünceye sevketmiş olmalıdır.

AP ve MHP'ye verilen oyların bilinçli olduğunu varsaymak bile mümkün değildir. Milyonlarca yurttaş, devletin tüm olanaklarını kendisi ve yakınları için talan eden, yolsuzluk dosyaları sırada bekleyen, aldattığı çocuk denecek yaşta gençlerin namlularından çıkan kurşunlarla yurttaşları öldüren ve bunu organize eden canilere gönülden oy vermiş olamazlar. Milyonlarca yurttaş hayatı pahalılaştıran, asgari ücretleri düşük tutan, devletin hazinesini soyan, ekonomiyi iflah olmaz duruma getiren insanlara, bu sömürgen ve zorbalara:"Alın devleti siz idare edin," demiş ise, bunun değerlendirmesi ciddi olarak yapılmak, bu durumun üstünde ciddi olarak durulmak gerekir.

Evet, iktidar iki buçuk yıl gerici-faşist karması güçlerin elinde kalmıştır. Gazeteleri, radyo ve televizyonu aralıksız yalan ve iftira saçmıştır. Onların propagandasını yapmıştır. Baskı ve zulüm, saldırı ve cinayetler tahrif edilerek verilmiştir. Milyonlarca yurtdaşımızın gözlerine kum fırlatılmış, adeta alay edilmiştir.

Evet, bu böyle olmuştur ama demokrasiye yürekten bağlı ilericiler, kişi ve örgütleriyle bu hayin tuzakları bozmak, bu yalanları boşa çıkarmak ve doğruyu, iyiyi, güzeli yığınlara mal etmek konusunda, üzerlerine düşen görevleri gereğince yerine getirebilmişler midir?

Yoksa, ilerici kesimin bir bölümü daha çok kendi içinde mi kavgaya tutuşmuştur? Ve acaba, bu durum, bundan sonra da devam edecek midir?

Yoksa yapılması gereken, ilericiliğin ne olduğunu, faşizmin içyüzünü, çok daha yığınsal, çok daha etkin bir biçimde kitlelere ulaştırmak mıdır?

Bugün hala demokrasi mücadelesinin gereklerine uyamayan nice"ilerici"nin, şöyle etrafına dikkatlice bir bakması gerekiyor. Toplumun derinleşen bir çizgi tarafından ikiye ayrıldığını, ve bu çizginin egemenlik sürenlerle geriye kalan emekçi halk arasında geçtiğini görmek için pek de öyle büyük bir çabaya gerek yoktur.

Mücadele içinde çelikleşen Türkiye İşçi Sınıfı ise, gittikçe artan etkisiyle, bütün yurtseverlere, gidilmesi gereken yolu, rotayı, yapılması gerekenleri gösteriyor. Bir avuç azınlığın baskısı ve sömürüsü altında yaşam süren muazzam muhalefetin sosyalizme açılan ileri demokratik bir düzen hedefi doğrultusunda elele, omuz omuza vermesi gereğini, ara vermeden, açıklıyor. Bunun nedenlerini belirtiyor, somut koşullarını gösteriyor, yaratıyor, izah ediyor.

Toplumu, egemenlik sürenlerle geriye kalan emekçi halk arasından ikiye ayıran bu çizgi, aynı zamanda, toplum yaşamında iki sosyal ve politik çekim kutbunun netleşmesinin de açık belirtisidir. Üstelik bu netleşme durmuyor, artıyor. Toplumdaki parçalanma, yani bu iki sosyal ve politik çekim kutbu etrafında birleşme, ne kadar belirginleşiyorsa, işçi sınıfının rolü de o kadar büyüyor.

Bugün Türkiye'de, yalnız bizde değil, birçok kapitalist ülkede, temel çıkarları istekleri ve özlemleri işçi sınıfının"sınıfsal" çıkarlarına yaklaşan zümre ve tabakaların sınırları daralmıyor, giderek genişliyor. Ama bu zümre ve tabakalar, işçi sınıfının ekonomik ve siyasal isteklerinin hepsini bilinçli ve etkin bir biçimde desteklemiyorlar. Çünkü, bu bilince, öyle kolayca varılamıyor. Ayrıca bu kesimlerin sosyal görüş ve tutumlarının değişken, demokrasi anlayışlarının ise görece sınırlı ve dar olduğu da ortadadır.

Öteyandan, kapitalist sömürünün aşırı yoksullaştırdığı ve bunalıma sürüklediği yurttaşların bir bölümü, işçi sınıfının aydınlatıcı, yol gösterici etki alanının şimdilik dışında kalıyor. Faşistlerin sosyal demagojisinden (laf kalabalığından), AP'nin kalkınma palavralarından ve popülizminden etkileniyor. AP ve MHP'nin hala çok sayıda oy almasının nedenleri buradadır.

Bu durum, egemenlik süren bir azınlığın dışında kalan milyonlarca emekçi ve ailesinin daha güzel ve mutlu bir yaşama kavuşması mücadelesinde, işçi sınıfının, bu sosyal ve politik çekim kutbunun önemini arttırıyor.

Bu önemin sorumluluğunu bilen işçi sınıfı, her türlü baskı ve terör koşullarına rağmen, memleketimizin ekonomik, sosyal ve politik yaşamını derinden etkilemesini biliyor. Kararlılığını, savaşkanlığını ve direşkenliğini bilimiyle bağlıyor. Bu nedenledir ki, bu çekim kutbu etrafında birleşmeler-halkalanmalar, yolalıyor, kuvvetleniyor. Tüm ilerici güçlerin, işçi sınıfının açtığı sel yatağında buluşma ve ulusal demokratik tek cepheyi oluşturma eğilimleri artıyor.

Ne var ki, Amerikan emperyalizmi emrindeki MC'nin gerici-faşist karması yöneticileri tarafından, devletin tüm olanakları kullanılarak şaşırtılan, aldatılan ve seçimlerde de AP, MHP gibi sermaye partilerine oy veren milyonlarca emekçinin varlığı unutulmuyor.

Demokrasiden ve toplumun ilerlemesinden yana olan kişi ve kuruluşlar, bu nedenle, bir yandan toplumsal hayatımızın tüm yönlerinin demokratikleştirilmesine somut önerilerle, yapıcı bir tarzda ve aktif olarak katılmanın gereğini yerine getirirlerken, aynı anda da AP-MHP gibi faşist partilerin içyüzünü görememiş emekçilerin kazanılması yolundaki çabalarını yeniden gözden geçirmelidirler.

yorum

Engin İDİL

İKTİDAR ALMAK İKTİDAR OLMAK

İşçi sınıfının bilimi ve ustaları devlet ve iktidar sorununu tüm boyutlarıyla ortaya koyali yarıyüz yılı çoktan aştı.

1870 Paris Komününden bu yana, İktidar almak ve iktidar olmak konuları hayatın ve tarihin hatayı affetmeyen süzgecinden ve deneyinden geçe, geçe, şaşmaz doğrular bir kere daha ortaya çıktı.

"Siyasal iktidar" bir sınıfsal olgudur. "Siyasal iktidar" bir sınıfın veya sınıflar ortaklığının, bir zümrenin veya zümreler ortaklığının, kendi varlığını ve çıkarlarını korumak üzere, çıkarları kendi çıkarlarıyla çatışan sınıf ve zümreler üzerinde egemen olmasıdır.

Bu yüzden, sınıflı toplumlarda, her "iktidar" olayı, toplumsal-siyasal karmaşık koşullara göre, şu veya bu ölçülerde diğer sınıf ve katmanları, baskı ve en azından denetim altına alabilme olayıdır.

Sınıflardan bağımsız devlet ve iktidar düşünülemez.

İşçi sınıfının bilimi, bu gerçeği tüm boyutlarıyla ortaya koymuş; işçi sınıfı, bu gerçeği hayata geçirerek kanıtlamıştır.

Ancak, işçi sınıfının biliminden ve hayata geçirdiklerinden burjuvazi de büyük ölçüde dersler çıkarmıştır. Günümüzde, çeşitli kesimleriyle burjuvazi, iktidar almak ve iktidar olmak konularında işçi sınıfının bilimini izlemekten ve işçi sınıfının bilimini bir kere daha doğrulamaktan başka birşey yapmamaktadır.

Türkiye'de de şu günlerde, "iktidar" sorunu, tüm karmaşıklığıyla gündemde.

5 Haziran sonuçlarıyla başlayan süreç; daha sonra CHP'nin tek başına hükümet girişimi; bunun-tarihsel toplumsal durumun bir gereği olarak-tekelci sermayenin önemli kesimlerinden demokrat güçlere kadar geniş bir toplumsal sınıf ve tabakalar ağı tarafından desteklenmesi; bunun karşısında MC partilerinin tavrı; ve nihayet, hükümeti kurmuş olan ve güvenoyuna başvuracak olan CHP'nin durumu ve konumu, iktidar konusunu bir kere daha gündeme getirmektedir.

MC, ikibuçuk yıllık iktidarı boyunca, aslında, kendi ölçüleri ve olanakları dahilinde, iktidar sorununu iyi kavradığını göstermiştir. Özellikle MC'nin faşist kanadı, iktidarın somutta devleti ele geçirmek olduğunun bilinciyle, kilit yerlere kendi adamlarını yerleştirme gayretlerini oldukça başarılı şekilde sürdürmüştür. MSP'de, kendi açısından savunduğu orta sermaye çıkarlarının gerektirdiği etkinliği sağlayabilmek için, gerekli bakanlıkları ve kuruluşları ele geçirme operasyonunu yine kendi ölçülerinde başarıyla gerçekleştirmiştir.

Türkiye'yi ikibuçuk yıl kana ve ölüme boyayan, can güvenliği bırakmayan, faşizan MC'nin, "iktidar almak" ve "iktidar olmak" konularında oldukça önemli adımlar attığı hiç gözden kaçırılmamalıdır.

Bugün ise, CHP iktidar olmak durumundadır. CHP, 5 Haziran sonrasında 226'yı bulamamakla birlikte, en çok milletvekilliği kazanan parti olarak ve toplumdaki sınıfsal güç dengesini elverişliliğinden yararlanarak "iktidar olmuştur". İktidarı süresi ne olursa olsun, güvenoylamasının sonuçları ne olursa olsun CHP, bugün iktidarı almıştır; ve iktidar olması gerekmektedir. İktidar olmak ise, tarihin de gösterdiği gibi, her zaman iktidar almaktan daha güçtür. İktidar almak eninde sonunda gelir bir an'a dayanır, iktidar olmak ise bir süreçtir. Adım adım yürünecek olan ve her adımda, ilerdeki adımın daha sağlam olması için daha sıkı basılması gereken bir süreç.

Bunu iyi bilen MC ortakları, iktidarı almış olan CHP'yi iktidar oldurmamak için çabalamaktadırlar. Örneğin en küçük bir atamada bir memurun yerinin değiştirilmesinde "kıyım" feryatları koparılmakta; ikibuçuk yıldır, değil görevlere, canlara kıyanlar, memurları direnişe davet etmektedirler. Buna karşılık, CHP'nin "iktidar olma"nın koşullarını yerine getirmesi, Devlet mekanizmasını en azından faşist unsurlardan temizlemesi ve iktidarın devlete egemen olmak demek olduğunu hiç unutmaması gerekmektedir.

Koparılan vaveylaya pabuç bırakmak, iktidarı alıp da iktidar olamamaya götürebilir. Bu da faşist güçlerin lehine, emekçi halkımızın aleyhine olur.

Cumhurbaşkanını hedef alan suçlamalara tepkiler devam ediyor

● TÖB-DER Nazilli Şubesi suçlamaları şiddetle kınadı

İSTANBUL-(İSTA)

Hükümet kurmak için CHP Genel Başkanına görev verilmesi ve CHP Bakanlar Kurulunu onaylaması üzerine AP, MSP ve MHP tarafından Cumhurbaşkanına yöneltilen suçlamalara karşı tepkiler devam etmektedir.

TÖB-DER Nazilli Şubesi Başkanı Veli Yel basına yaptığı açıklamasında Cumhurbaşkanını hedef alan suçlamaları şiddetle kınadıklarını belirtmiştir.

Yel, konu ile ilgili olarak Fahri Korutürk'e telgraf çekildiğini de açıklamıştır.

TÖB-DER Nazilli Şubesi adına Cumhurbaşkanına çekilen telgrafın metni şöyledir:

"Cumhurbaşkanlığı yüksek makamına

Demokrasiye, Anayasa, Demokratik Hukuk Devleti ilkelerine uygun kararınıza yöneltilen hukuk ve ahlak dışı saldırıları şiddetle kınar, Nazilli eğitim emekçileri adına saygılar sunarız."

FİDEF, yurtdışındaki işçilerimizin sorunlarını Belgrad Konferansına götürüyor

HANNOVER-(İSTA)

Kısa adı FİDEF olan Federal Almanya İşçi Dernekleri Federasyonu Sonbaharda Belgrad'da toplanacak olan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği 2. Konferansına, Federal Almanya'da çalışan yabancı işçilerin sorunlarının götürülmesini kararlaştırmıştır.

● Helsinki kararına karşın, emekçilerin yaşamı iyileştirilemedi

FİDEF'ten yapılan açıklamada, "yabancı emekçilerin, çalışma, yaşama hukuku, konut, sağlık, eğitim koşullarının iyileştirilmesi, ayrımcılığın kalkması, Helsinki Konferansında kabul edilmiş, 33 devlet bu belgeyi imzalamışlardır" denilmiştir. Helsinki Konferansından bu yana, yabancı işçilerin, ailelerinin ve çocuklarının içinde bulunduğu koşulların iyileştirilmediğine de değinilen açıklamada, bu sorunların Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansında ele alınması için çaba sarfedileceği belirtilmiştir.

MSP Siirt Gençlik Kolları Yönetim Kurulu CHP'ye geçti

SİİRT-(THA)-

MSP Şiirt Gençlik Kolları Yönetim Kurulu toptan istifa ederek CHP' Gençlik Kolları Teşkilatına geçmiştir.

MSP Gençlik Kolları Yönetim Kurulunun toptan istifa ederek CHP'ye geçtiklerini basına açıklayan Yönetim Kurulu Başkanı Nizam Yılmaz, istifalarına gerekçe olarak, MSP'nin Şiirt Milletvekili Abdülkadir Kaya'nın adının çeşitli dedikodulara karışması ve partinin seçimlerden önce rüşvet dağıttığı iddialarının yaygınlaşmasını göstermiştir. MSP'den istifa ederek CHP'ye geçen Gençlik Kolları Yönetim Kurulu üyeleri şunlardır: Nizam Yılmaz(Başkan), Fuat Bozan, Cevat Atakez, İsmail Arık, Kazım Özhelvacı, Çetin Putur ve Vedat Yılmaz.

TÜS-DER Başkanı, "Derneğimizi kapatanlar hesap verecek" dedi

ANKARA-(İSTA)-

Tüm Sağlık Personeli Derneği (TÜS-DER) Genel Başkanı Hasan Fehmi Mavi Ankara Valisi Durmuş Yalçın'ın Ecevit Hükümetinin kurulmasından hemen sonra derneklerini kapatmasının hesabının sorulacağını söylemiştir.

Dün düzenlediği basın toplantısında Vali Yalçın'ın kapatma gerekçelerinin gerçek dışı olduğunu belirten TÜS-DER Başkanı Mavi, İçişleri Bakanlığından olaya el konulmasını istemiş, özetle şunları söylemiştir:

"Türkiye sağlık emekçilerinin tek ekonomik demokratik kitle örgütü Tüm Sağlık Personeli Derneği (TÜS-DER) 40 bin üyesi ve 32 şubesi ile bağımsızlık-demokrasi-barış ve toplumsal ilerleme yolunda işçi sınıfımızla ve diğer demokratik güçlerle ileri demokrasi savaşımında, emperyalizme ve ülkemizde faşist tırmanışa karşı tüm gücüyle savaşmış ve savaşa gelmektedir.

Vali Durmuş Yalçın Cumhuriyet Savcılığının görevlerini üstlenmiş ve hukuk kurumlarını hiçe saymıştır. Eğer örgütümüz yasadışı faaliyet gösteriyorsa ilgili mercilerin örgütümüz hakkında kovuşturma yapması gerekirdi."

Doç. Yavuz'un katillerinin derhal bulunması istendi

İZMİR-(THA)

Aralarında 47 profesör 46 doçent 82 uzman ve 209 asistanın bulunduğu 1245 kişinin imzalı bildirisinde Doç. Orhan Yavuz'un, katillerinin en kısa sürede bulunması istenmiştir.

1245 imzalı açıklama şöyledir:

"Bizler aşağıda imzaları bulunan E.Ü. Tıp Fakültesi öğretim üyeleri, yardımcıları, öğrencileri ve personeli olarak Doç. Orhan Yavuz'un öldürülmesi olayını nefretle protesto ederken toplumumuzun tüm katlarını hızla sarmasına gayret edilen bu tür olayların can güvenliği ve öğrenim özgürlüğünü tüm olarak ortadan kaldırmaya yönelik olduğunu vurgulayıp, bu cinayetin sorumlularının derhal yakalanarak şiddetle cezalandırılmalarını dileriz"

Doğulu yurttaşlar doğulu milletvekillerinin CHP hükümetine güvenoyu vermelerini istiyor

● Milletvekillerine yapılan çağrılarda kendilerine tarihi bir sorumluluk düştüğü belirtildi

İSTANBUL-(THA)

Hükümeti oluşturan CHP tarafından hazırlanan hükümet programının Meclis ve Senatoda okunmasından iki tam gün sonra yapılacak güven oylaması sırasında Doğulu milletvekillerinin olumlu yönde oy kullanmaları istenmektedir.

Doğulu yurttaşlar milletvekillerine yaptıkları çağrılarında, kendilerine tarihi bir sorumluluk düştüğünü belirtmişler. MHP'nin yeralacağı bir hükümetin kurulmasına olanağının doğmaması için CHP nin kurduğu hükümete güvenoyu vermelerini istemişlerdir.

Konu ile ilgili olarak yapılan açıklamada kiminle ve nasıl olursa olsun gerici ve ırkçı olarak nitelenen MHP'nin ortak olacağı bir hükümetin ülkeyi iç savaşa sürükleyeceği belirtilmiş, bu durumda tek çıkar yolun CHP hükümetine güvenoyu vermek olduğu ifade edilmiştir. Açıklamada "aksi takdirde ileriyi görmezlikten gelerek, şahsi ya da parti çıkarını halkın çıkarı üzerinde tutmak, MHP'nin iktidara ortak olmasını sağlamak, onun menfur düşüncelerine hizmet etmek ortak olmak demektir" denilmiştir.

Bir Alman uçağı Türkçe bilen bir Yugoslav tarafından kaçırılmak istendi

İSTANBUL-(THA)

Alman Havayollarına ait Frankfurt-İstanbul seferini yapan 320 sefer sayılı yolcu uçağı, kalkıştan yaklaşık 1 saat sonra Türkçe bilen Yugoslav asıllı bir kişi tarafından tesirsiz hale getirilmiştir.

Yeşilköy Havalimanı Emniyet Şube Müdürlüğünden verilen bilgiye göre, Batı Almanya'ya girişi yasaklanmış olan 45 yaşlarındaki 1.75 boyunda kimliği açıklanmayan Türkçe bilen Yugoslav asıllı kişi, Londra'dan uçakla Frankfurt'a gelmiş, Frankfurt Havalimanında İstanbul'a giden Lufthansa uçağına bindirilerek sınırdışı edilmiştir.

Olaydan sonra uçak geri dönerek Münih Havalimanına inmiş, hava korsanı da polise teslim edilmiştir. Daha sonra 93 yolcu su ile Münih Havalimanından havalanan Lufthansa uçağı saat 20.40 da Yeşilköy Havalimanına inmiştir.

Fırat Üniversitesine ait lojmanların öğretim üyeliği ile ilgisi bulunmayan kişilere dağıtıldığı bildirildi

● Dağıtımın hayali bir kararla gerçekleştirildiği ileri sürüldü

DİYARBAKIR-(THA)

Elazığ Fırat Üniversitesi Veteriner Fakültesinde görevli öğretim üye ve yardımcıları için yapılan lojmanların Fakülte Yönetim Kurulu kararı olmadan "hayali bir kararla" öğretim üyeliği ile ilgili olmayan kişilere dağıtıldığı belirtilmiştir.

Doğudaki üniversitelere öğretim üye ve yardımcılarını çekebilmek amacıyla yapılan konutlardan gerçek kişilerin yararlandırılmadığını ileri süren Fırat Üniversitesi Veteriner Fakültesi Yönetim Kurulu üyeleri Doç. Dr. Rauf Yücel, Doç Dr. Asım Kabukçu ve asistanlar temsilcisi Dr. Tanju Asi THA'ya yaptıkları ortak açıklamalarında şöyle demişlerdir:

"Fakültemiz lojmanlarının bittiği şu günlerde, konutların öğretim üye ve yardımcılarına dağıtımı büyük sorun yaratmıştır. Konut yönetmeliği gereğince fakülte içersinde seçilen üç kişilik bir komisyonun konut dağıtım raporu dikkate alınmadan ve bu konuda en yetkili organ olan Fakülte Yönetim Kurulu kararı olmadan konutlar, Rektörlük ve Dekanlıkça uygun görülen ve öğretim üye ve yardımcılığı ile ilişkisi olmayan kişilere dağıtılmaya başlanmıştır".

TÖB-DER Babaeski Şube Sekreteri Konya'ya sürüldü

İSTANBUL-(İSTA)-

MC yanlısı yöneticilerin ilericiler üzerindeki baskı ve kıyımı devam etmektedir. Bu tür uygulamaların bir örneği olarak, beş ay önce MC hükümeti zamanında Uzunköprü'den Babaeski'ye yasadışı olarak sürülen TÖB-DER Babaeski Şubesi Sekreteri Mehmet Emin Guşa, bu defa da Konya iline sürülmüştür.

Yedi kişiden oluşan, İl Hukuk İşleri Müdürünün münhal bulunduğu, üç üyenin onaylamadığı, ancak Vali Yardımcısı Mansur Özlüer, Milli Eğitim Müdürü Mustafa Türe, İlköğretim Müdürü Şaban Gürdal'ın Kırklareli İl Milli Eğitim Disiplin Kurulu adına aldığı sürgün kararının Kültür Bakanlığınca uygulanması üzerine uygulamanın durdurulması için Danıştay'a başvurulduğu bildirilmiştir.

Prof. Selçuk Trak trafik kazasında öldü

İZMİR-(A.A.)

Ege Üniversitesi İktisadi ve Ticari Bilimler Fakültesi öğretim üyelerinden Prof. Mükerrem Anaballı'nın yönetimindeki 35. HF. 897 plakalı özel otomobil, Ali Verim idaresindeki 35. HK. 988 plakalı kamyonla Bornova Döner li kavşağında çarpışmıştır. Olaydan sonra özel otomobilde bulunan aynı okulun profesörlerinden Selçuk Trak derhal ölmüş, diğeri ise ağır yaralı olarak Tıp Fakültesi Hastanesine kaldırılarak tedavi altına alınmıştır.

Kazaya, kamyonun dönüş işaretini görmeden yola giren özel otomobilin sebep olduğu açıklanmıştır.

Politika

SAHİBİ: Politika Basım ve Yayın A.Ş. adına Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonunu (DİSK) temsilen Kemal TÜRKLER

Genel Yayın Müdürü: İsmail CEM
Yazı İşleri Yönetmeni: Aydın ENGİN
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Işık YURTÇU
Teknik Yönetmen: Yavuz KÖSEMEN
Ankara Temsilciliği: İSTA(Süleyman COŞKUN)
Müessese Müdürü: Haluk YETİŞ

ADRES (İSTANBUL): Yerebatan Caddesi, Taşsavaklar Sokak No: 5 Cağaloğlu
TEL: 27 77 12 27 69 09
ANKARA: İzmir Caddesi 20/27 Kızılay
TEL: 17 65 36 18 36 88
BASKI: İstanbul Matbaası Tesisleri
DAĞITIM: Hürriyet Gazete Dağıtım A.Ş.
Sayı: 1456 Yıl: 5 150 kuruş

İLAN TARİFESİ:
Sütun santimi
3. sayfa 110 TL.
İlan sayfası 100 TL.
İstanbul Baskısı 70 TL.
Kitap ilanları 50 TL.

Gümüşsuyu Halı'da işçiler sendikal mücadeleyi protokolla perçinledi

- Bölge Çalışma Tekstil'in yetkili sendika olduğuna karar verdi
- Kom'da sözleşme görüşmeleri sürüyor

İSTANBUL -(İSTA) Çerkezköy'de kurulu Gümüşsuyu Halı Sanayi iş yerinde işçiler bugüne dek sürdürdükleri sendikal mücadelelerini DİSK'e bağlı Tekstil Sendikası'nın hazırladığı sözleşmeye "evet" diyerek perçinlemişlerdir.

Bilindiği gibi Gümüşsuyu Halı Sanayi işyerinde uzun süredir Tekstil Sendikası ile Türk-İş'e bağlı Teksif Sendikası arasında yetki mücadelesi devam etmiş sonunda Sulh Mahkemesi yetkinin DİSK'e bağlı Tekstil Sendikası'nın olduğuna karar vermişti. Mahkeme kararından önce Bölge Çalışma Müdürlüğü yetkiyi Teksif Sendikası'na vermiş, Tekstil ise bu karara itiraz ederek mahkemeye başvurmuştu. Mahkeme her iki sendikanında durumunu inceleyerek Teksif Sendikası'nın sahte fiş düzenlediğine, bu işyerinde gerçek yetkili sendikanın DİSK'e bağlı Tekstil Sendikası olduğuna karar vermişti.

Tekstil Sendikası bu karardan sonra sözleşme görüşmelerine başlamış, hazırlanan sözleşme maddeleri işçilerin onayına sunulmuştur. İşçiler hazırlanan sözleşmeye "evet" dedikten sonra sözleşmenin yerine geçen bir protokol imzalanmıştır.

Öteyandan İstanbul'da kurulu Kom Tekstil Konfeksiyon Sanayi işyerinde de sözleşme görüşmelerinin devam ettiği bildirilmiştir.

Maden-İş, Bursa'da 7 fabrikada sözleşme hazırlıklarına başladı

SKT, Karsan, Burçelik Cemtaş, Renault, Mako ve Döktaş'ta sözleşme 1 Nisan'dan itibaren geçerli sayılacak

BURSA - (THA) DİSK'e bağlı Türkiye Maden-İş Sendikası 13. Bölge Temsilci Vekili Mehmet Demirci toplam 4500 işçinin çalıştığı 7 fabrikada toplu-iş sözleşmesi yapma hazırlıklarına başladıklarını açıklamıştır.

Demirci, Tofaş, Robert Bosch ve Coşkunöz'de yetki alma mücadelesinin sonuçlanmasını beklemeden yetki aldıkları 7 fabrikada sözleşme görüşmelerini başlatacaklarını bildirmiştir.

Demirci şöyle demiştir:

"Türkiye Maden-İş SKT, Karsan, Burçelik, Cemtaş, Renault, Mako ve Döktaş fabrikalarında toplu iş sözleşmesi hakkını elde etmiştir. Bu fabrikalarda geçen dönem yapılan sözleşme 1 Nisan'da sona ermiştir. Bu işyerlerinde yapacağımız yeni sözleşme de 1 Nisan'dan itibaren geçerli olacaktır. Türkiye Maden-İş Sendikası olarak Bursa'daki 10 fabrikada da birden sözleşme hazırlıklarına başlamak istiyoruz. Ancak Tofaş, Bosch ve Coşkunöz'de yetkili sendika belirlenememiştir. Türk Metal Sendikası'nın direnmesi ve itirazları yüzünden 10 fabrikanın tümünde sözleşme hazırlıklarına başlayamadık. Ancak bu 3 fabrikada da yetkiyi kazanacağımıza, inanıyoruz. Er-geç bu 3 işyerinde de yetkili sendika Türkiye Maden-İş olacaktır.

TARİŞ grevinde Ticaret Bakanlığı aracı oldu

İZMİR -(ANKA) TARİŞ Yağ Kombinasında Gıda İş Sendikası tarafından sürdürülen ve 1082 işçiyi kapsayan grev beşinci gününe girerken Ticaret Bakanlığı'nın devreye girmesiyle yeni bir görünüm kazanmıştır. Gıda-İş Sendikası'ndan edinilen bilgiye göre bakanlığın aracılığı üzerine sendika ile TARİŞ Genel Müdürlüğü arasında 26 Haziran'da bir toplantı yapılmış ve bu toplantıda grevin sona erdirilmesi için karşılıklı anlaşma yolları aranmıştır. Sendika yetkilileri konu ile ilgili olarak durumu grevde bulunan işçilere götürdüklerini söylemişler ve özetle şu açıklamada bulunmuşlardır:

"TARİŞ Genel Müdürlüğü ile yaptığımız toplantıda bize birinci yıl için 50, ikinci yıl için 45 liradan toplam 95 lira zam ve eski maddelerin kabulu ile birtakım yeni sosyal haklar verebileceklerini söylediler. İşçilerimiz durumu olumlu karşıladı. Şu anda işverenle müzakereye geçilmiştir. Öyle sanıyoruz ki kısa bir zaman için sorun çözüme ulaşacak ve toplu-sözleşme imzalanacaktır."

- İstanbul'da kurulu 6 un fabrikasında Uzlaştırma Kurulu kararı belli oldu
- Sözleşme 400 işçiyi kapsıyor

Gıda-İş Sendikası Varnalı'da sözleşme yetkisi aldı

İSTANBUL-(İSTA) DİSK'e bağlı Türkiye Gıda-İş Sendikası Silivri'de kurulu Varnalı Un Fabrikası'nda yetki almıştır.

Yaklaşık olarak 15 işçinin çalıştığı bu işyerinde, ilk kez Gıda-İş Sendikası örgütlenerek yetki almıştır. Yakında sözleşme görüşmelerine başlanacağını belirten Gıda-İş Sendikası yetkilileri Anadolu'nun muhtelif yerlerinde bu işyeri gibi bir çok işyerinde örgütlenme çalışmalarının yapıldığını, yakında sözkonusu işyerlerinde de sözleşme görüşmelerine başlanarak işçilere yeni sosyal hakların sağlanacağını söylemişlerdir.

Öteyandan, Gıda-İş Sendikası tarafından bildirildiğine göre, İstanbul'da kurulu altı un fabrikasında uzlaştırma kurulu kararını vermiştir.

Gıda-İş Sendikası'nca toplam 400 işçiyi kapsayan bu işyerlerinde yürütülen sözleşme görüşmeleri, ücretler konusunda anlaşmaya varılamayınca uyuşmazlığa düşülmüştü. Uyuşmazlığa gidilince, Uzlaştırma Kurulu oluşturularak görüşmeler üçüncü tarafsız aracının başkanlığında yürütülmeye devam edilmişti.

ELMS'den 280 işçi emekli olacak

ESKİŞEHİR(THA) Eskişehir Lokomotif ve Motor Sanayi Müessesesinden normal emeklilik sürelerini dolduran 280 işçinin bu yıl emekliye ayrılacakları bildirilmiştir.

1977 döneminde emekliye hak kazanan 280 işçinin Eskişehir Devlet Demir Yolları İşçileri Sendikasının sürdürmekte olduğu toplusözleşme görüşmelerinin olumlu bir sonuca bağlanmasından sonra işçilerin hemen emekliliklerini isteyecekleri öğrenilmiştir.

Öteyandan ELMS'de çalışan işçiler toplusözleşmeden doğan maaş farklarının gerçekleşmesini ümitle beklediklerini açıklamışlardır.

50 bin kişi yabancı ülkelere gitmek için sıra bekliyor

Güneydoğu Anadolu'da işsizlik çığ gibi büyüyor

- İşsizliğin petrole dayalı ağır sanayi yatırımlarının gerçekleşmesiyle giderilebileceği öne sürüldü

DİYARBAKIR-(ANKA) Türkiye'nin sosyal, ekonomik ve kültürel yönden geri kalmış bölgelerinden Güneydoğu'da, "gizli işsizlik" çığ gibi büyümektedir. Yapılan bir araştırmaya göre, 100 binden fazla gizli işsizin bulunduğu Diyarbakır, Urfa, Gaziantep, Mardin ve Siirt'te 2 bini kadın, yaklaşık 50 bin kişi yabancı ülkelerde çalışmak için yıllardan beri sırada beklemektedir.

DİYARBAKIR VE SİİRT'TE

Köyden şehre akın oranı yüzde 18 ile Türkiye'de ilk sırayı alan Diyarbakır'da 500'ü kadın yaklaşık 10 bin kişinin yabancı ülkelerde çalışmak için yıllardan beri sırada beklediği ilgililerce açıklanmıştır. Yarım yüzyıllık Cumhuriyet döneminde öteki illere oranla ancak yüzde 10 oranında kalkınabilen Siirt'de 5 binden fazla gizli işsiz bulunduğu ve 86'sı kadın 2846 kişinin yabancı ülkelerde çalışmak için 4 yıldan beri sırada beklediği saptanmıştır.

KÜLTÜR DÜZEYİ DÜŞÜK

Elazığ ve Urfa Siirt karayollarının kavşak noktası olan Güneydoğu'nun merkezi kenti Diyarbakır'da halkın çalışır yaştaki yüzde 35'nin kültür düzeyinin düşük, "gizli işsiz" olduğu açıklanmıştır.

Diyarbakır valiliğince hazırlanan bir raporda, "Diyarbakır"a Güneydoğu'nun çeşitli yerlerinden akın eden kanaatleri düşünceleri örf-adet ve ananeleri ayrı halk topluluğunun il merkezinde bir çok sosyal sorunlara yolaçtığı belirtilerek şöyle denilmektedir.

"Halk fakir, işsiz ve cahildir. Devletle vatandaş arasında normal bağlantı kurulamamıştır. Halkın yüzde 35'i okuma yazma bilmemektedir."

UMUT PETROLE DAYALI SANAYİ

Nüfusu birbuçuk milyonu geçen Diyarbakır - Siirt yöresinde çığ gibi büyüyen gizli işsizliğin petrola dayali ağır sanayi yatırımlarının gerçekleşmesiyle giderilebileceği bildirilmektedir. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Uzmanlar Heyetince hazırlanan bir raporda, Türkiye'de üretilen petrolün yüzde 53'ünün Diyarbakır ve Siirt'te elde edildiği, bu nedenle de yörede petrole dayalı ağır sanayi tesisleri kurulabileceği belirtilerek bu konuda ivedi tedbirlerin alınması gerektiği öne sürülmektedir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Uzman Heyetinin yerinde gerekli incelemelerle bulunduktan sonra hazırladıkları raporda, günde 45 bin varil petrol üretilen Diyarbakır'da yoğun bir çalışma, sonucu petrol sanayii kurulabileceği, bunun da bölgeyi ekonomik yönden kalkındırarak işsizliği geniş ölçüde gidereceği belirtilmektedir.

ÖTEKİ İLLERDE

Öteki iller hakkında valiliklerce hazırlanan raporlarla İş ve İşçi Bulma Kurumu Şube Müdürlerinden edinilen ortak bilgilere göre, Mardin'de 10 bin, Urfa'da 30 binin üzerinde gizli işsiz bulunmaktadır.

İŞÇİLER SORUYOR UZMANLAR CEVAPLIYOR

Neşe EROZAN — Kıdem Tazminatı

SORU:

İşyerinde 3 yıllık işçiydim. Hiç bir sebep yokken işveren işten attı. Ne kadar kıdem tazminatı alacağım?

CEVAP:

Kıdem tazminatınızı hesaplayabilmek için, işten ayrılmadan önceki son ücretinizi vem tüm sosyal haklarınızı bilmek gerekiyor. Diyelim ki son gündelik ücretiniz, asgari ücret yani 60 lira olsun. Ayrıca sosyal hak olarak da ikramiye, prim, çocuk parası, yakacak parası, yemek parası ve bir de ayakkabı parası aldığınızı düşünelim. Diyelim ki sosyal haklarınızı paraya vurunca bunların da bir güne rastlayan miktarı 35 liradır. Bu durumda, gündelik brüt ücretiniz ve sosyal haklarınızın parasal toplamı 95 lira oluyor.

Kıdem tazminatı, işçinin işyerinde çalıştığı her bir yıl için 30 günlük ücreti kadardır. Siz üç yıl çalıştığınıza göre 30 x 3= 90 günlük ücretiniz tutarında kıdem tazminatı almanız gerekiyor. Öyleyse, kıdem tazminatınız = 90x 95 = 8550 liradır.

Yani kıdem tazminatında ücret hesaplanırken, sosyal haklar da paraya vurulup ücrete katılır.

Nigar ŞARDAĞ — İşten atıldım

SORU:

Sendikaya girdim diye işten atıldım. Tazminat hakkım olduğunu duydum. Haklarım nedir?

CEVAP:

Sendikaya girdi diye işçiyi işten atan işveren, işçiye en az bir yıllık brüt ücreti tutarında tazminat ödemek zorundadır. Bunun için bulunduğunuz yerdeki Bölge Çalışma Müdürlüğüne başvurup durumunuzu tespit ettirin. Sonra, tazminat için mahkemeye başvurun.

İkinci olarak, aynı eyleminden ötürü işveren, beşyüz liradan iki bin liraya kadar ağır para cezası ödeyecektir. Bunun içinde savcılığa başvurulabilir. Üçüncü olarak kıdem tazminatı almak hakkınız da vardır.

EMEKÇİLER YAZIYOR

HASANÇELEBİ'DEKİ GREV VE OYNANAN OYUNLAR

Ali KALECİ

Namus günü diye dağa taşa duyuruyorlardı Hasançelebililer ve Hekimhanlılar 10 Eylül 1976 yı. O gün binlerin yürüdüğü kalabalık, binlerin havaya sıktığı yumruk haykırıyordu, faşizme, emperyalizme tüm sömürü çarkını işleten burjuvaziye. Davullar-Zurnalarda binlerin haykırdığı, lanetlediği havaya uyarak müzikal kadroyu tamamlıyordu. Grev yeri adeta, bir tarihi gün olmanın heyecanını, bir bütün olabilmenin güçlülüğünü, her zaman güçlü olabilmenin formülünü elinde tutan sermayenin çöküşünü, güçsüzlüğünü ibretle seyrediyor bu çoşkuyla her yeri inletiyor, yıllardır söyleyemediği devrim şarkılarının birikimini bir ağızda söylüyor ve sloganların en güzelini çevre dağların doruğuna çıkarmaya çalışıyordu. Duysundu herkes, haykırsındı, ellerinden zorla alınmak istenen toprakları üzerinde. Azmı çekmişlerdi topraklarına sinsice, güler yüzle girip daha sonra vampirçe sömüren sermayeden.

Asgari ücretle 500 metre uzunluğunda, şıpşıp damlayan soğukta sıcakta hiç bir emniyet önlemi bile olmayan galerilerde, yeraltı tunellerinde. Kasabaya 3 kilometre mesafede MTA kurulmuştu. Kışın en soğuk günlerinde, yazın en sıcak günlerinde başka yerlerden özel olarak getirdikleri işçilere tek tek araba ihsan eylerlerken yüzlerce Hasançelebili işçi, anılan mesafeyi günde iki kez adımlıyordu. İşlerin en zoru, paraların en azı veriliyor, işten en önce çıkış, ilgi ve alakanın hiç biri verilmiyordu kendi topraklarında tam yedi yıl.

Daha sonra Demir Çelik geldi "Hasançelebi Grup Başkanlığı" adı altında. Tüm umutlar buraya bağlanmıştı. Deniryordu ki, "300-500 sene bu maden Türkiye'yi besler, 5 bin 10 bin arası işçi çalışır. Bu madenin bir eşi daha yok Türkiye'de." Doğruydu. Ancak her şey, önce bağımsız daha sonra DİSK'in 3 ncü iş kolunda yetkili sendika olan DEV-MADEN SEN"e katılan DEV-MADEN İŞ (Devrimci Maden İş Sendikası) Demir-Çelik iş yerinde yetki alana kadar sürdü bu doğrulu'.. Hemen sonra işçilerin bu sendika altında örgütlenmeye başlaması sendika olarak işverenlerin getirmek istediği MHP eğilimli ancak bağımsız sendika olan, Karabük Çelik-İş Sendikasını bu işyerinde örgütlemeye çalışmaları, işçiler ve yöre halkınca tepkiyle karşılandı. İşveren-işçi çelişkileri, kavgaları sürüp geldi bugüne dek. Çelik-İş yetkililerinin "bu işyerinde biz örgütleme yapamayız, bizim iş koluna girmiyor, biz yetki almadık" demelerine karşın, Demir Çelik Genel Müdürünün ve üstündeki şahıslarca, "bu iş mutlaka gerçekleşecek" deniyordu.

Başladılar üye kayıt işlemine. Ancak işçiler direniyor, işveren baskı yapıyor"işyerini kapatacağız, bu maden elverişli değil tenörü düşük, işletmeye açılamaz, hepiniz aç kalırsınız, Hasançelebinin istikbalini baltalıyorsunuz, daha sonra esas sendikamıza geçersiniz"diyor bir yandan da halk arasına girerek kendilerine yakın kimselerden taraftar toplamaya yöneliyordu.

Dev-Maden İş yetkiyi Mart 1976 da almış olduğundan yetkiliydi. Ancak sözleşmesi yoktu. İşçiler arasında direnen elebaşlarını çıkarmaya başladı. Bu ara sendika bir kaç kez sözleşme çağrısı yaptığı halde, sendikayı tanımayacaklarını söyleyen işveren, işyerinde görevli teknik elemanlarını mutlaka bu sendikadan ayırmaları için talimatlar verdi. Nitekim 19.8.1976 tarihinde Sendikamız Grev kararı alarak işyerine astı. Ve 10 Eylül 1976 tarihinde büyük bir insan topluluğuyla Hasançelebi Demir Çelik tesislerinde grev başladı. Tüm araçlar o gün yöre köylerden yığın yığın insan taşıdı, kadınlı erkekli bir mahşer günüydü grev yeri, jandarmasından, MİT'inden gazetecesine dek.

Genel Müdür, grevin kanunsuz olduğunu yıldırım bir telgraf çekerek, işçilere gözdağı niteliğinde duyurdu. Kim dinlerdi. Grev artık orada çalışan 50-60 işçinin olmaktan çıkmış, halkın malı olmuştu. Her şeye halk sahip çıkıyordu. Grevden hemen sonra noterce hazırlanarak posta havalesiyle tüm işçilere çıkış gönderildi. Hepimiz güldük. Bunlar yasayı tanımıyordu. kanundan anlamıyorlardı, grevdeki bir işçinin çıkarılamıyacağını hâlâ bilemiyorlardı.

Grevin hemen durdurulması, ihtiyarı tedbir kararı konulması için Hekimhan iş mahkemesine baş vurdular. Üst makamlarca Malatya Valiliğine, Hekimhan Kaymakam ve emniyet, askeri görevlilere talimat verdiler grevin kırılması için. Polis ve jandarma sık sık greve müdahale ederek olay çıkarmak istiyor, işçi ve halk bu oyuna bilinçlice gelmiyordu.

Nitekim, mahkeme işverenin tüm isteklerinin reddine karar verdi. Mahkemenin görevlendirdiği bilirkişi bizim lehimize rapor verince, işvereni bir kez daha mağlup ettik.

Tüm hukuksal ve yasa dışı yolları deneyerek hiç bir sonuç alamayan işveren belkide işçi ve köylü ittifakının en birleştiği bir yöre olan Hasançelebi'de zorbalığı ve hukuksal girişimlerini bırakarak şimdi yepyeni bir oyuna hazırlanmaktadır.

Hasançelebi Demir Çelik işletmelerine finansman sağlayan ülkeler devamlı şekilde numüne istemektedirler. Bu istekler karşısında ilgililer Hasançelebi'de bir grevin olduğunu gizleyerek, mevsimin kışa girmesini ileri sürerek bu isteklerin ancak bahar mevsiminde gerçekleşeceğini söylediler. İşte bahar geldi hala grev var. İşverenin değil numune almak için girişimde bulunabilmesi, içeri girip malzemesine bakmasına dahi müsade edilmiyor. Altarnetifi, MTA ile anlaşarak numüne alma girişiminde bulunmaktadır.

Bunun için 1977 yılında Malatya MTA Bölge Müdürlüğü kuruldu. İlgilileri geldi görüştük. Halkın ve işçinin tepkisi karşısında umutsuz döndüler. Ancak bu işi ne pahasına olursa olsun gerçekleştirmek cihetine gideceklerdir. Biz bunu da diğerleri gibi yenmek için kararlıyız, bu kararımızı hiç bir şey engelleyemiyecektir. Hasançelebi grevci işçileri ve köylülerinin toprakları faşizme ve yandaşlarına kale olmıyacaktır.

Başta bizi bu mücadelemizde yalnız bırakmıyan, her zaman bizimle olan sendikamız DEV MADEN İŞ'e, Genel Merkezimiz DEV-MADEN-SEN'e ve en büyük kuruluşumuz, DİSK'e yöre işçileri ve köylüleri adına teşekkür etmek istiyorum.

YORUM

Ayşe Bilge Dicleli

İRAN KÖRFEZİNDE İKİ YENİ ABD ÜSSÜ

Amerikalı diplomatlar son zamanlarda iki Arap ülkesinde, Umman ve Bahreyn'de yeni askeri üsler edinmeye çalışıyorlar. İran körfezinin girişini kontrol eden Umman ile körfez içerisinde bulunan Bahreyn, ABD emperyalizmi için büyük önem taşıyor. ABD kısa bir süre önce, Hint Okyanusundaki Diego Garcia askeri üssünden ayrılmayacağını açıkladıktan sonra, Umman'da İngilizlerden kalma Masirah havaalanına ve Bahreyn'deki Manamah limanına göz dikmiş bulunuyor.

Umman kıyılarından 20 kilometre uzaklıktaki Masirah adası, bir yıla yakın bir süreden beri ABD uçaklarının hizmetine girmiş bulunuyor. Umman halkının kâbusu Sultan Kabus, Amerikan uçaklarının Hint Okyanusundaki ve Afrika Boynuzundaki kontrol uçuşları sırasında adayı bir yakıt ikmal merkezi olarak kullanmalarına izin vermekte. Bahreyn'deki Manamah liması ise 1973 yılı Ortadoğu savaşı sırasında Amerikalı'lara kapanmıştı. 73 "Ekim Savaşı" sırasında bölgedeki ilericilerin ve anti-emperyalist güçlerin etkinliğinin etkisinde kalan Bahreyn'in gerici yöneticisi Seyh İsa bin Süleyman El Halife, ABD donanmasını kapı dışarı etmek zorunda kalmıştı. Ne var ki, Amerikan donanması bir yıl sonra yine bölgede arzı endam etti. Kısa bir süre önce de, hem ilerici Arap ülkelerinin gözüne batmamak, hem de Amerika'nın desteğinden yoksun kalmamak için önemli bir "taktik" içine girdi. Bahreyn Şeyhi, Amerikan donanmasının ülkesinde üs kurmasına izin vermediğini açıklarken, donanmanın her zaman için en değerli konuk muamelesi göreceğini bildirmeyi de ihmal etmedi.

Genellikle birçok girişimini kamufle etmeye, başka türlü göstermeye çalışan Amerikan emperyalizmi, İran Körfezindeki çıkarlarından açıkça söz etmekten kaçınmıyor. "International Herald Tribune" da çıkan yazılar ve yorumlar, bölgenin stratejik önemine uzun uzun yer veriyor. Masirah adasındaki uçak pistlerinin her türlü savaş uçağının inip kalkmasına elverişli olduğu şeklindeki övgüler, bölgenin Ortadoğu petrolünü bir ölçüde kontrol altına alabilecek niteliğine değinen yazılar ve Afrika Boynuzu sorunlarına çözüm merkezi olabilirliği, açıkça itiraf ediliyor.

Bu itiraflar zincirine, barış ve yumuşama düşmanı Amerikalı senatör Henry Jackson'un sözleri de ekleniyor. "Le Monde Diplomatique," Jackson'un İran'ı ve Suudi Arabistan'ı övdüğünü, Batı yanlısı bir politika izlemeleri ni ne denli "yararlı" bulduğunu iletirken, İran Körfezindeki askeri üslerin önemini vurgulamaya özen gösteriyor. "Ne kadar çok üs, ne kadar çok "dost" olursa, Amerika için o kadar iyi olur" diyor Jackson.

İran Körfezi staratejik bakımdan Amerika için çok önemli. İlk önce Basra Körfezinden Suveyş Kanalına kadar uzanan petrol ulaşım yollarını kontrol ediyor. İkinci olarak Afrika'nın doğusunu el atmak oradaki olaylara müdahale edebilmek olanağını sağlıyor. Ve üçüncü olarak da durumu biraz kritik olan Diego Garcia üssünün gelecekte ikame edilmesi gerektiğinde elde başka üslerin bulunması açısından önem taşıyor. Bilindiği gibi, Asya ve Afrika halkları Amerika'nın Hint Okyanusu'ndaki en büyük askeri üssü Diego Garcia'ya karşı çıkıyorlar bu üssün varlığına son verilmesini istiyorlar. Gerçi Amerika kısa bir süre önce bu üssü boşaltmayacağını ve Hint Okyanusu'nda silahsızlanma çalışmalarının güç kazanmasında bile terketmeyeceğini açıklamıştı, ama halkların ne yapacağına ne yönde karar alacağına daha doğrusu ABD varlığını onaylayacağına güvenmiyor artık.

Şu an için Sultan Kabus ile Şeyh Süleyman ABD'nin Umman ve Bahreyn deki varlığını onaylamış olabilir. Amerikan dolarlarının tatlı hayalleri, bazı devlet adamlarını, ve politikacıları kendi çıkarlarını ülkenin çıkarlarının üstünde tutmaya yöneltiyor. Ama halklar genellikle başka türlü düşünüyor. Umman ve Bahreyn halklarının Sultan Kabus ile Şeyh Süleyman'la aynı fikirde olduklarını söylemek mümkün değil...

Yeni bir oyun mu tezgahlanıyor?

Amerika İsrail' in 1967 öncesi topraklara çekilmesini istedi

● İsrail' in ABD Büyükelçisi basın toplantısına Carter' ın danışmanı ile birlikte geldi

WASHİNGTON-(A. A) Amerikan hükümeti Menahim Begin başkanlığındaki yeni İsrail hükümetini, işgal altında bulundurduğu Arap topraklarından çekilmeye çağırmıştır.

Dışişleri Bakanlığı, sert bir ifade ile kaleme alınan, resmi bir hükümet bildirisinde, Amerika'nın 1967 tarihli ve 242 sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararına sadık kaldığını ve İsrail'in, gerçek bir barış karşılığı işgal altındaki Arap topraklarından çekilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Bildiride, İsrail'in her üç cephede birden-yani Sina çölü, Gazze Şeridi ve Golan tepeleri ile Şeria ırmağının Batı yakası-geri çekilmesinin gereği üzerinde durulurken Tel Aviv'den söz edilmemiştir.

Bildiriye göre, İsrail'in bu topraklardan geri çekilmesine karşılık Araplar da İsrail'in güvenliğini teminat altına alacak kalıcı bir barışa yanaşmalıdırlar.

Dışişleri Bakanlığı çevreleri, bu bildirinin, Amerikan dış politikasından bir "sapma" anlamına gelmediğini ve İsrail'e verilmiş bir ultimatom niteliği de taşımadığını belirtmişlerdir.

Öteyandan İsrail'in Washington'daki büyükelçisi Simcha Dinitz, ABD Dışişleri Bakanlığının bir bildirisiyle dünya kamuoyuna duyurulan ve İsrail'in işgal ettiği Arap topraklarından çekilmesini öngören uyarı konusunda görüşlerini açıklarken, bunun yeni bir şey olmadığını ve daha önce söylenenlerin tekrarı niteliğini taşıdığını belirtmiştir. ABD Dışişleri Bakanlığınca yapılan açıklamada yalnızca Şeria ırmağının Batıya kasına ilişkin yeni bazı öneriler bulunduğunu hatırlatan Dinitz, böyle bir girişimin, İsrail'in sorunlarına çözüm getirmeyeceğini fakat önce den varolan sorunlara bir yenisini de eklemeyeceğini kaydetmiştir.

Beraberinde Başkan Carter'in Ulusal Güvenlik İşleri Danışmanı Zbigniew Brzezinski ve ABD Dışişleri Bakanı Cyrus Vance olduğu halde basın mensupları önünde konuşan Dinitz, Ortadoğu sorunuyla ilgili olarak Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 242 sayılı kararı üzerinde, ülkesinin her üç cephede ve komşularının hepsiyle görüşmelere hazır olduğunu belirterek, 242 sayılı karar konusunda ABD ile İsrail arasında bazı görüş ayrılıkları bulunsa bile, sözkonusu kararla ilgili olarak her iki ülkenin yorumlarının biribirlerine çok benzediğini söylemiştir.

Arjantin'de terör devam ediyor

BUENOS AİRES-(THA) Güvenlik kuvvetlerinin açıklamasına göre, Arjantin'de üçü kadın olan beş gerilla daha öldürülmüştür.

Yetkililer, gerillaların kimlik soruşturmasına uymadıklarını ve bu nedenle çatışma çıktığını olayın geçen Cuma günü emekli bir binbaşının öldürüldüğü Cestalar bölgesinde geçtiğini belirtmişlerdir.

ABD Başkanı seçim kampanyasındaki vaadlerini unuttu

Carter B-1 bombardıman uçaklarının üretimine izin veriyor

WASHİNGTON-(İSTA) Beyaz Saray'dan bildirildiğine göre, Başkan Carter yarın yapacağı basın toplantısında B-1 bombardıman uçaklarının seri halde üretimine izin vereceğini açıklayacaktır.

Bilindiği gibi, Başkan Carter seçim kampanyası sırasında, B-1 bombardıman uçaklarının üretimine karşı çıkmakta ve dünya çapında yumuşama ve silahsızlanmadan yana bir tavır izlemekteydi. Gözlemciler, ABD başkanının ülkede etkin olan silah tekellerinin isteklerine boyun eğmeye başladığını, işçi haklarında olduğu gibi bir çok konuda tavizler verdiğini kaydetmektedirler.

B-1 bombardıman uçaklarının çok hızlı uçtuğu ve Vietnam savaşı sırasında kullanılan B-52'lerden iki kat daha fazla nükleer bomba taşıyabildiği belirtilmektedir. Bu durumda nükleer silahların sınırlandırılması görüşmelerinde ABD'nin yapıcı bir tavır izlediğini söylemek, ABD için çok zor hale gelmiştir.

AKEL Genel Sekreteri Kıbrıs halkını uyardı

LEFKOŞE - (TASS-THA) Kıbrıs emekçi halkının ilerici partisi Akel Genel Sekreteri E. Papayannu bir açıklama yaparak 'EOKA-2" adlı tedhiş örgütünün yapacağı eylemlere karşı Kıbrıslıların uyanık olmasını istemiştir.

Papayannu Kıbrıs' da 1974'de yapılan darbeye kadar ordu, polis ve diğer devlet aygıtlarında çalışan insanların da bulunduğu EOKA-2 örgütünün elinde çok miktarda silah bulunduğunu ve eyleme geçmek için uygun bir zaman kolladıklarını söylemiştir. EOKA-2 örgütünün sürekli olarak Kıbrıs'ın bölünmesine ilişkin emperyalist plana hizmet ettiğini bildiren AKEL Genel Sekreteri, bu örgüt mensuplarının derhal devlet aygıtlarından temizlenmelerini ve yargılanmalarını istemiştir.

Zaman kaybetmeden birleşik askeri harekete geçilecek

Afrika Birliği Örgütü Mozambik'i destekliyor

● Afrika halklarının aldatılması olanak dışı

LİBREVİLLE-(İSTA) Afrika Birliği Örgütü, Rodezya'ya karşı Mozambik in şartsız ve topyekün desteklenmesine karar vermiştir. Örgütün Savunma Komisyonu bir toplantı yaparak, Rodezya'ya karşı vakit kaybedilmeden birleşik askeri harekete girişilmesini onaylamıştır. Afrika Birliği Örgütü'nün Bakanlar Konseyi de, Cezayir, Nijerya, Lesoto, Tanzanya ve Gabon'un Dışişleri Bakanlarını, Mozambiki BM Güvenlik Konseyinde savunmak için New York'a göndermeye karar vermiştir.

Alınan kararda bundan başka, Mozambik'te üslenen Rodezya gerillaları da kutlanmış ve bu birliklerin "asıl Rodezya Devleti saflarında panik yaratmayı" başardığı belirtilmiştir. Yapılan açıklamada, Rodezya sorununun yalnızca gerilla savaşı yoluyla çözümlenebileceği söylenmektedir. Örgüt temsilcilerine İngiliz ve Amerikan hükümetlerinin barış girişimleri için ne düşünüldüğü sorulduğunda, bu çabaların başarıya ulaşırsa kimseyi rahatsız etmeyeceği, fakat Afrika halklarının artık aldatılıp oyalanamayacağı bildirilmiş, "Bu girişimler gerilla savaşının yanı sıra yürütülebilir" denmiştir. Açıklamada, Rodezya'ya komşu olan başka ülkelerin de saldırı tehdidi altında bulunduğu vurgulanmıştır.

Nobel sahipleri silahsızlanmanın önemini vurguladı

● Atom savaşı dünyamızı tehdit ediyor

LİNDAU-(THA-UPI) Kimya dalında Nobel ödülü kazanmış İngiliz bilim adamı Profesör Derek Barton, Uluslararası Nobel Ödülü Kazananlar Yıllık Toplantısının açılışında yaptığı konuşmada, Doğu ile Batı arasında sağlanacak sıkı işbirliğinin, bir nükleer savaşın önlenmesine yardımcı olabileceğini söylemiştir.

Barton, dünyanın karşılaştığı tek ciddi bunalımın atom savaşı tehlikesi olduğunu belirtmiştir.

Nobel 1969 Kimya ödülünü kazanan Barton, tüm öteki bunalımların eldeki olanakların ve sağduyunun yardımı ile çözümlenebileceğini öne sürmüş, ancak nükleer silahların yayılmasının uygarlığı uzun süre tahrip edecek bir atom savaşına neden olabileceğini sözlerine eklemiştir.

Federal Almanya'da bir faşist altı aya hüküm giydi

FLENSBURG - (THA - UPİ) Federel Almanya'da Adolf Hitler'in Nasyonal Sosyalist Partisi'ni öven bir faşist altı aya hüküm giymiştir.

Aşırı sağdaki Neo-Faşis örgütlerden birinin lideri olan Avukat Manfred Roeder, NSP'yi öven ve Hitler'in politikasını yücelten bildirileri dağıtırken yakalanmış ve yargılama sonunda, Batı Almanya Anayasası, demokratik düzen ve insancıl düşünceye aykırı fiilde bulunduğu gerekçesiyle altı aya hüküm giymiştir.

Kararın açıklanmasından sonra, salonda bulunan ve Roeder'i destekleyen 30 kadar faşist, yargıca "domuz" diye hakaret etmişler ve salondan çıkartılmışlardır. Bunlar hakkında da yargıca hakaret suçundan dava açılacaktır.

KISA... KISA... KISA...

Porto Riko' nun açığı büyüyor

SAN JUAN-(PPA-İSTA)- Resmi bir haber ajansının bildirdiğine göre, Porto Riko 1976 bütçesini 2, 1 milyar dolar açıkla kapatmıştır. Bu, geçen yıla oranla yüzde 15'lik bir artış anlamına gelmektedir. Bir ada ülkesi olan Porto Riko, geçen yıl 5,4 milyar dolarlık ithalat yaparken, ancak 3,3 milyar dolarlık ihracat kaydedebilmiştir.

Arjantin' de din adamları rejimden memnun değil

BUENOS AİRES-(PPA - İSTA) - Arjantin'in başkentinde toplanan Katolik Din Adamları Kongresinde rejimden duyulan endişe dile getirilmiştir. Kongrede konuşan pek çok din adamının, insanların ortadan kaybolmalarının, bilinmeyen yerlere götürülmelerinin ve bu konuda yetkili makamların tek bir kelime bile bilgi vermekten kaçınmalarının akıl almaz bir uygulama olduğunu söyledikleri ve bunun din ile de açıkça çeliştiğini kaydettikleri bildirilmiştir.

Kongre sonunda yayınlanan bildiride "daha adil ve hakça bir düzen istiyoruz" denmektedir.

Haiti açlık tehlikesiyle karşı karşıya

PORT-AU-PRİNCE-(PPA-İSTA)- Bir Karaib adası olan Haiti'de kuraklığın büyük boyutlara ulaştığı ve adanın yağmur nedeniyle buğday üretimi bakımından büyük zararlara uğradığı haber verilmektedir. Birleşmiş Milletler'den alınan bilgilere göre, kısa süre içinde en az 300 bin kişiye gıda yardımı yapılması gerekmektedir.

Ortak Pazar İsrail' e tavizler verdi

NEW YORK - (A.A)- İsrail hükümetinin yatırımlar dairesi, Amerika'da basına dağıttığı bir bildiride, 1 Temmuz tarihinden itibaren İsrail'de imal edilen bütün sınai ürünlerin Ortak Pazar'a sıfır gümrük tarifesi ile (yani gümrükten muaf olarak) ihraç edileceğini açıklamıştır. Daire ayrıca, İsrail'in Ortak Pazar'a yaptığı narenciye ürünleri ihracatına da aynı tarihten itibaren % 60-70 oranında gümrük indirimi uygulanacağını bildirmiştir.

Fransa Belgrad' da tavır değiştiriyor

BELGRAD - (İSTA) Helsinki Sonuç Belgesinin görüşüldüğü Belgrad Konferansında, Fransa bir gündemin hazırlatılması konusunda uzlaşmaya hazır olduğunu bildirerek, diğer Batılı devletlerin tutumundan biraz uzaklaşmıştır. Fransız Delegasyonu Başkanı, gündemdeki öneriler konusunda, tarafsız ve bloksuz devletlerle uzlaşmaya varılması için anlaşabileceklerini belirtmiştir.

Petrol silahı ilişkileri belirliyor

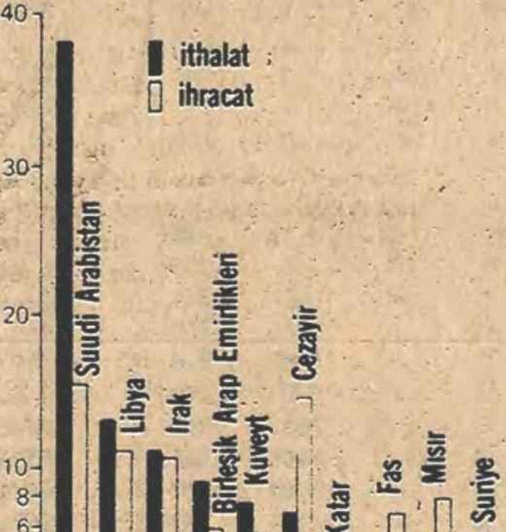
AET-Arap ticareti tıkanıyor mu?

Avrupa-Arap görüşmeleri Genel Komisyonu Eylül ayında Brüksel'de toplanıyor. Uygulanmaları biraz da bu görüşmelere bağlı olan bazı bağlantılı tasarılar da çalışma gruplarınca inceleniyor.

Bu tasarıların başında dört tarım projesi yeralıyor. Yatırımların ayrıntıları konusunda bir sonuca varılmış değil. Bunlardan biri, Somali'de Juba Vadisinin bir tarım alanı haline getirilmesiyle ilgili. Burada tahıl ve başka ürünler yetiştirmeye ağırlık verilecek. Geçen ay Brüksel'de toplanan Tarımsal ve Kırsal Bölgeleri Geliştirme Komisyonu, projelerin verimlilik şansı konusunda bölgede araştırmalar yapılmasına karar verdi. Sudan'ın Damazin bölgesinde sığır yetiştirmek ve Güney Darfur'da köy kalkınma çalışmaları yapmak için hazırlanan projeler de inceleniyor. Dördüncü proje ise, Irak'ta kurulan bir komisyonun, patates üretimi konusunda araştırmalara başlamasıyla ilk adımı attı. Arap ülkeleri bu ön çalışmalar için 15 milyon dolar, AET ülkeleri ise 3. 5 milyon dolar ayırdı.

Hava, kara ve deniz yollarının geliştirilmesi için uygulanacak projeleri hazırlamakla görevli çalışma grupları bazı sonuçlara vardılar. Kara ulaşımı projesinin biraz isteksizce incelendiği de belli. Bir de petrokimya araştırmalarıyla ilgili tasarılar var ki, "nazik" bir konu olması nedeniyle verileri değerlendirmek güç oluyor.

Avrupa ülkeleriyle Arap ülkeleri arasında ticaret oldukça yüksek. Arap Birliğine bağlı ülkeler AET'nin en büyük pazarı olmaya devam ediyorlar. Bu alanda ABD'yi bile geride bırakmış durumdalar. AET ülkelerine dışarıdan gelen petrolün yüzde 64'ünü de Araplar sağlıyor. Kuzey Denizinde yapılan petrol araştırmaları umulanın üstünde sonuçlar verse bile, bu rakamın azaltılması sözkonusu değil. Avrupa-Arap ilişkilerinde petrolün başrölü oynadığını AET devlet başkanları kendi ağızlarıyla söylüyorlar. 1973 Aralığında aldıkları bir kararda, "petrol üreten ülkelerle, bu ülkelerin ekonomik ve sanayi gelişmelerini ve üye ülkelere uygun fiyatlarla petrol sağlanmasını kapsayacak bir temel üzerinde görüşmelere gidilmesinin önemi" vurgulanmıştı.

Ortadoğu konusu

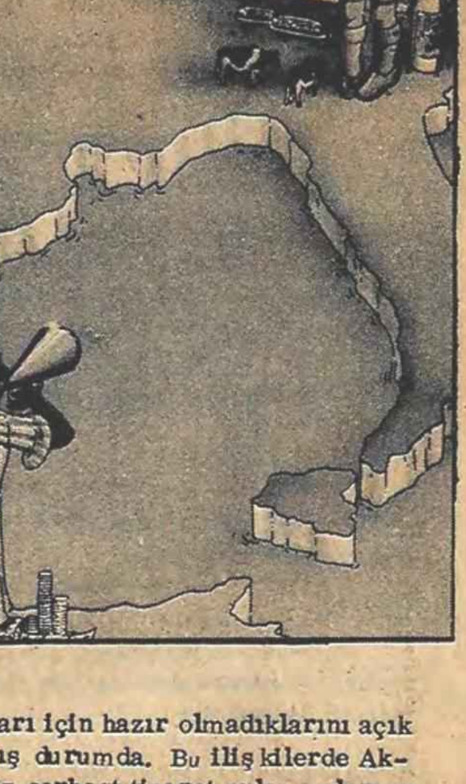
Ekonomik olarak bu kadar birbirine bağlanmış iki grubun ayrılmaları düşünülemez bile, fakat birçok konuda çıkan anlaşmazlıklar o kadar çok ve o kadar can alıcı konularda ki, bunların nasıl üstesinden gelineceği herkesi derin derin düşündürüyor. Anlaşmazlıklar en çok politik konularda düğümleniyor. Dokuzların Ortadoğu politikalarını pazarlık konusu yapamayacakları Brüksel'de birçok kere açıklandı.

Dokuzların resmî görüşü, Ortadoğu barışı için Avrupa-Arap görüşmelerinin bir temel oluşturamayacağıdır. Brüksel'de esen hava da şu: "Arapların görüşmeleri alabildiğine politize etmeye çalışmalarının nedeni, somut sorunlarda ortak çözümlere varmanın güç olmasıdır." Cenevre Konferansı için ellerinden gelen çabayı gösteren Araplar için haksız bir değerlendirme bu.

Arapların politik sorunlara ağırlık vermelerinin, Avrupa ülkelerinin tutumlarında hiçbir değişikliğe yol açmadığını düşünmek te yanlış olur. Topluluğun Dışişleri Bakanlarının Ocak ayında Londra'da yaptıkları bir toplantının çevresinde yaratılan gizlilik havası, AET ülkelerinin politik konulardaki ödün vermez tutumlarını değiştirebileceklerinin bir belirtisi sayılmaktadır. "Petrol silahı"nın etkisiz kalacağını düşünmek de mümkün değil. Çözüm bekleyen sorunlardan en önemlisi de Filistin Kurtuluş Örgütü'nün bütün Avrupa ülkelerince tanınması oluyor.

Yeni üyeler sorunu

Görüşmelere kararsız bir görünüm veren bir başka etmen de Topluluğa katılacak yeni ülkeler sorunu. Bunların başında Yunanistan geliyor. Sonra sırada İspanya ve Portekiz var. Son olarak ta Türkiye. 1995'e kadar Türkiye'nin üyeliği sözkonusu değil. Fakat 1982'ye kadar Topluluğun üye sayısı 12'ye çıkabilir. Bu durumun AET'nin hem iç, hem de dış ilişkilerini büyük ölçüde etkileyeceği açık. Gerçi AET'nin "kimlik değiştirme"si hemen gerçekleşiverecek birşey değil. fakat gerçekleştiğinde de topluluğun iç bütünlüğünde de, Arap ülkeleriyle kurulan ilişkilerde de temelli sarsıntılar olması bekleniyor. Birçok Avrupa devleti, Arap ülkeleriyle toplu ticaret anlaşmaları için hazır olmadıklarını açıklamış durumda. Bu ilişkilerde Akdeniz serbest ticaret anlaşmaları ve Lome Sözleşmesi de geçerli oluyor. Bu anlaşmalara göre Sudan, Somali ve Moritanya, her yıl 191 milyon Avrupa hesap birimi (1 h. b. : 1. 127 dolar) yardım alıyorlar.

AET'nin şimdiden 10 Arap ülkesiyle bağlantıları var. Bu ülkelerden çoğu da ekonomik bakımdan çok rahat olmayanlar. Bağlantıların dışında kalanlar ise Güney ve Kuzey Yemen dışında hep petrol ihraç eden ülkeler. Libya'nın da özel bir durumu var. Libya AET ülkeleriyle yakın ilişkiler kurmak için şimdiye kadar hiçbir girişimde bulunmamış.

AET ve İsrail

İsrail de bir Akdeniz ülkesi sayılıyor ve topluluktan yatırım yardımları alıyor. Bu yardımların yeterli olmadığından şikayetçi. Lübnan da aldığı 30 milyon hesap birimi yatırım yardımının, ülkenin baştan başa yıkılmış olduğu düşünülürse, çok yetersiz kaldığını ilerisürüyor.

En ağır gelişme gösteren konulardan biri de yabancı emek sorunu. Arap ülkeleri, Avrupa'ya gidecek işçilerine kolaylıklar sağlanması için uzun süredir baskı yapıyorlar, fakat bu konuda önemli bir gelişme kaydedemediler. Arap Birliği yetkilileri gelecek beş yıl içinde elle tutulur ilerlemeler olacağını umduklarını söylemekle yetiniyorlar.

Devletler ilişkilerde sabırlı ve uzun vadeli düşünse de özel şirketler hiç zaman yitirmeye gelmiyorlar. Şirketler arası ilişkiler, ülkelerarası görüşmelerin daima önünde gidiyor. Bu çok yönlü ve karmaşık anlaşmaların Avrupa-Arap ülkeleri ilişkilerini ne yönde geliştireceğini kestirmek oldukça güç oluyor.

Kapitalistlerin ırkçılara yardıma son vermeleri istendi

Demokratik Alman Cumhuriyeti Afrika halkları ile dayanışma içinde

BERLİN-(TASS-THA) Demokratik Alman Cumhuriyeti, Uluslararası Irkçılık ve Irk Ayrımcılığına Karşı Mücadele Yılı Komitesi'ne bir açıklama yaparak, Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin Güney Afrika halklarının özgürlük ve bağımsızlık mücadelesinde sonuna kadar kendileri ile birlik ve dayanışma içinde olacağını açıklamıştır.

Bildiride, halkın büyük çoğunluğuna karşın ırkçı beyaz azınlık rejiminin sürdürdüğü terör ve baskı kınanarak, şöyle denilmiştir: "Güney Afrika, Namibya ve Zimbabwe halkları kurtuluşlarını hangi yöntemlerle sağlayacaklarına ve hangi siyasal sosyal ve ekonomik kalkınma yolunu seçeceklerine karar vermekte tamamiyle özgürdürler ve bu onların en doğal ve sınırlandırılmaz hakkıdır" denilmiştir.

Komite, ayrıca kapitalist devletlerin ve uluslararası tekellerin Güney Afrika'daki ırkçı rejimlerle olan siyasal ve ekonomik işbirliklerine derhal son vermelerini istemiştir.

ECEVİT HÜKÜMETİNİN PROGRAMI

"Devletin haberalma ve değerlendirme örgütüne (MİT) demokratik hukuk devletinin gereği olan nitelik kazandırılacak. Bu örgüt siyasete dolaylı da olsa karışmayacak."

Hükümet programı MC'nin ekonomik ve politik tahribatını onarmayı amaçlıyor

"Vurguncular, karaborsacılar dışında tüm iş çevreleri ve kamu kuruluşlarına eski hükümet ortağı partilerden bazılarının yerleştirdiği silahlı militanlar dışında tüm işçiler tedirgindir"

"Döviz yokluğu ve transfer gecikmeleri nedeniyle savunma gereksinmeleri kaygı verici biçimde aksatıldı"

Sayın üyeler;

5 Haziran 1977 seçimleri ardından kurulan Cumhuriyet Hükümeti, yalnız önümüzdeki dönemin ağır sorunlarını çözmekle değil, geride bıraktığımız dönemin acılarını dindirmekle bunalımlarını gidermekle de yükümlüdür.

Geride bıraktığımız iki buçuk yılın yaraları iyileştirilmeden, bölünmeleri kavgaları sona erdirilmeden, yıkıntıları onarılmadan sağlıklı bir geleceğe yönelme olanağı yoktur.

Bir milleti güçsüzleştirmenin, bağımlılaştırmanın ve sömürmenin geleneksel yöntemi, onu kendi içinde düşman kamplara ve cephelere bölüp çatışmaya sürüklemektir. Türkiye'de iki buçuk yıl böyle bir bölücülük girişimi doğrudan doğruya cephe hareketinden gelmiştir. Bir millet ancak birliği oranında güçlü olur. O nedenle, bir milleti kendi içinde bölerek düşman cephelere ayırmağa kalkışanlar milliyetçiliğin başta gelen amacıyla çelişkiye düşmüş olurlar. 1975 Nisanında "Milliyetçi Cephe" adıyla kurulan Hükümet de, daha kuruluşunda böyle bir çelişkiye düşmüştür.

Bu geçmiş Hükümet, milli birliğimizi sarstığı gibi, kendi içinde de birlik sağlayamamış ve tutarlı olamamıştır. Hiç bir temel sorunda anlaşmaya varamamıştır. Cephe hareketi, yalnız milleti, cephelere bölmeğe kalkışmakla kalmamıştır, kendi içinde de cephelere bölünmüştür.

Bu arada devlet yönetimi de hükümet ortakları arasında, en azından dört hükümet ortağının üçü arasında, bölünerek parsellenmiş ve partizanların işgali altına girmiştir. Üstelik kamu düzeninin sağlanmasında, yetkili ve sorumlu devlet güçlerinden çok, silahlı parti militanlarına dayanılmıştır. O yüzden devlet güçleri büyük ölçüde etkisiz kalmıştır.

Bu durumun kaçınılmaz sonucu olarak Türkiye, bir kargaşalık, çatışmalar, siyasal cinayetler ülkesi durumuna gelmiştir. Çoğu genç ve çocuk olmak üzere, yüzlerce yurttaşımız siyasal cinayetlere kurban gitmiştir. Binlerce yurttaşımız yaralanmıştır. Onbinlerce genç ve çocuk, can güvensizliği nedeniyle ya da yasal hakları çiğnenerek okullara alınmadıkları veya okullardan atıldıkları için öğrenim olanağından yoksun bırakılmıştır.

Geride bıraktığımız iki buçuk yıllık dönemin dar geçitlerden engellerinden engebelerinden demokrasiyle esenliğe çıkarabilmiş ve 5 Haziran 1977 seçimlerini yapabilmiş bir millet, uygarlığın ve demokrasinin en çetin sınavlarından pek az millete nasip olabilecek bir başarıyla geçmiş demektir.

Demokrasimiz ancak milletimizin sağduyusuyla ve tarihin derinlerinden gelen sağlam devlet anlayışıyla kurtulabilmiştir.

Hükümetimiz, ülke yönetimini, bir yönüyle bu durumda devralmaktadır.

Onun için Millet Meclisinin güvenoyuna başvuran ve tümüyle Türkiye Büyük Millet Meclisinin ve en başta Türk Milletinin desteğine güvenen Hükümetimiz, ülkemizin bu durumdan kurtulmasına katkıda bulunmak üzere demokratik hukuk devleti kuralları içinde her çabayı göstermeğe kararlıdır. Bunu başta gelen ödevi saymaktadır.

Herşeyden önce milli birliğimiz yeniden pekiştirilmelidir. Bu amaçla, Hükümetimiz, bir partinin veya belli düşüncedeki çevrelerin hükümeti gibi değil, tümüyle Milletin Hükümeti olarak çalışacaktır. Bütün karar ve uygulamalarında bunun bilinciyle davranacaktır.

Bölücü değil uzlaştırıcı, kırıcı ve çatıştırıcı değil, barışçı olacaktır.

Düşünce ayrılıkları demokrasinin gereğidir

Düşünce ayrılıkları demokrasinin gereğidir. Herkesi bir düşünce çevresinde toplamağa uğraşmak, zaten demokrasiye olduğu kadar insan doğasına da aykırıdır ve insan kişiliğinin de toplumun da gelişmesini engelleyicidir.

Düşünce ayrılıkları yüzünden insanların çatışması, bir milleti böler, zayıflatır, geri bırakır. Ama insanların değil de düşüncelerin çatışması ve demokrasi kuralları içinde özgürce tartışılması, devlet yönetiminde ve toplum yaşamında olsun, bilimde ve teknolojide olsun, bir milletin yaratıcılığını artırır, güçlenip ilerlemesini hızlandırır,

Bu demokratik insanlık ve uygarlık anlayışını bir temel ilke olarak benimseyen Hükümetimiz, düşünce ayrılıkları içinde milli birliği sağlamağa ve sağlamlaştırmağa çalışacaktır.

Bunda başarılı olacağımıza inanıyoruz. Bu inancımız, en başta, Türk Milletinin uygar ve demokratik niteliklerine dayanmaktadır.

Milletçe benimsediğimiz özgürlükçü demokratik rejimde, özgürlükler kısılarak değil, ancak özgürlüklerin kullanışı uygarca kurallara bağlanarak huzur, güvenlik ve birlik sağlanır.

Hükümetimizin yönetiminde;

Yasaların herkese, her düşünceye, her eyleme eşitlikle ve etkinlikle uygulanması sağlanacaktır.

Kimsenin özgürlüğü başkalarının veya tümüyle toplumun özgürlüğünü ve güvenliğini tehlikeye sokamayacaktır.

Özgürlükler, Devletin birliğini ülkenin bütünlüğünü sarsıcı yönde kullanılamayacaktır.

Bağımsız yargı organlarının etkinliği artırılacaktır.

Yöntem kuralları gerçek adaletin ortaya çıkmasını kolaylaştırıp çabuklaştıracak biçimde değiştirilecektir. Bu amaçla adalette yeni kurumsal düzenlemeler de yapılacaktır.

İç güvenlik kuvvetlerinin kesin tarafsızlığı ve demokratik hukuk devleti kuralları içinde etkinliği sağlanacaktır.

Eğitim kuruluşlarında, öğrenci yurtlarında, kamu kuruluşlarında ve genellikle işyerlerinde etkin ve sürekli güvenlik önlemleri hemen uygulanacaktır.

İç güvenlik kuvvetleri, devlet gücünü, hükümet aracılığıyla olmaktan çok, doğrudan yansıtır duruma getirilecektir. Bunun için gerekli yetkilerle ve güvencelerle donatılacaktır.

Demokraside, iç güvenlik kuvvetlerinin başarısı, korkutucu olmadan saygın ve etkin olabilmelerine bağlıdır. İç güvenlik kuvvetleri üyeleri, bu niteliği edinebilecekleri yönde eğitileceklerdir. O arada, ateşli silah kullanma zorunluğunu büyük ölçüde azaltıcı yöntemlerle kamu düzenini sağlayabilecek biçimde yetiştirileceklerdir.

Bunun yanısıra, yurttaşların da silah bulundurma ve kullanma yetkisi kesin zorunluk bulunan durumlarla sınırlandırılacaktır.

Polislik gerek saygınlığıyla gerek maddi olanakları ve çalışma koşullarıyla çekici bir meslek durumuna getirilecektir.

Devletin haber alma ve değerlendirme örgütüne, demokratik hukuk devletinin ve açık toplumun gereği olan nitelik kazandırılacaktır. Bu örgüt, siyasete dolaylı da olsa karışmayacak, propaganda veya yönlendirme çalışmaları yapmayacaktır. Hükümetimiz güvenlik ve huzur sağlamak ve adaletin etkinliğini artırmak üzere bu gibi kurallara uyarken, kamu yönetiminde tarafsızlığı ve demokratik etkinliği gerçekleştirmek için de çözüm ve önlemler uygulayacaktır. O arada,

Kamu görevlileriyle ilgili her türlü özlük işlemleri nesnel ölçütlere bağlanacak ve demokratik kurallara göre oluşturulan yansız kurullarca yapılacaktır.

Yetkileri ve sorumlulukları artırılırken ve kesin çizgilerle belirlenirken, kamu görevlileri, yalnız yetkilerini kötüye kullanırlarsa değil, savsaklarlarsa ve gereken etkinlikle kullanmazlarsa da sorumlu olabileceklerdir.

Ulusal güvenliği ilgilendiren belli konular dışında kendilerini doğrudan doğruya ilgilendiren bütün kamu yönetimi işlemleri yurttaşlara açık olacaktır.

Adalet, kamu yönetimi ve iç güvenlik alanlarında uygulanacak bu demokratik ve etkin çözüm ve önlemler le, ülkede barışın, huzurun, can güvenliğinin ve öğrenim özgürlüğünün eksiksiz sağlanması kolaylaşacağı gibi, ekonomik yaşama da güven ve işlerlik kazandırılmış olacaktır. Çünkü huzur ortamının gelişmesi, kamu hizmetlerine ve adaletin işleyişine hız kazandırılması, kamu hizmetlerinde yetkilerin ve sorumlulukların iyice belirlenmesi, ekonomik yaşamdaki bir çok tıkanıklıkları da giderecektir.

Sayın üyeler:

Ülke yönetimini, iç güvenlik ve huzur bakımından en elverişsiz koşullarla devralan Hükümetimiz, ekonomik yönden de son derece ağır bir miras üstlenmektedir. Fakat Hükümetimiz, Türk Milletinin üstün niteliklerine, devletimizin sağlam temellerine dayanarak ülkede huzur ve barış sağlayabileceğine güvendiği gibi, büyük milletimizin yeteneklerinden güç alarak ve ülkemizin kaynak ve olanaklarını gereğince değerlendirerek, kısa sürede ekonomik sorunların da üstesinden gelebileceğine, hızlı ve sağlıklı bir gelişme sürecini başlatabileceğine inanmaktadır.

Gelişme toplumsal adalet ile birlikte sağlanacak

Hükümetimiz, gelişmeye her alanda ve özgürlük içinde hız katarken ve üretimi artırırken toplumsal adaleti de birlikte sağlamayı ve yaygınlaştırmayı ve ulusal bağımsızlığımızı güçlendirmeyi amaç edinmiştir.

Gelişme yolunda toplumsal adaleti ertelemenin de özgürlüğü kısmanın da gereksizliğine ve haksızlığına inanan Hükümetimiz, toplumsal adaletin ve geniş özgürlüğün insan kişiliğini engelsiz geliştireceği, insanlardaki yapıcı ve yaratıcı gücü en etkin biçimde harekete geçireceği kanısındadır.

Ekonomimizin son iki buçuk yılda sürüklendiği darboğazlar ve karşı karşıya getirildiği son derece ağır sorunlar nedeniyle, Hükümetimiz bir yandan uzun süreli gelişme hedeflerine yönelirken bir yandan da yine o hedefler doğrultusunda bir kısa süreli ekonomik onarma programı uygulama kararındadır.

Bu onarma programı sürecinde de toplumsal adalet ilkesi önemle gözetilecektir.

İki buçuk yıldır ülkemiz, ulusal birliğimizi ve Devletimizi temellerinden sarsan ve can güvenliğini, huzuru, çalışma barışını ortadan kaldıran bir cephecilik anlayışıyla yönetilirken, Cephe Hükümetinin kendi içindeki bölünmeler, engellemeler nedeniyle ve Devlet yönetiminin bazı Hükümet ortakları arasında parsellenmesi dolayısiyle, ekonomimiz de büyük zararlar görmüştür.

Kamu kuruluşları arasında, zaten öteden beri yeterli ölçüde olmayan bağlantı ve işbirliği büsbütün kopmuş, karar mekanizmaları giderek durmuştur, yatırımlar yavaşlamış, üretimde tehlikeli düşüşler başlamıştır.

Devlet işlerinin, özellikle ekonomik alanda, aksamaması gereken bir takvimi vardır.

Örneğin dış ticaret rejiminin zamanında açıklanması ve yürütülmesi gereklidir. Geride bıraktığımız dönemde bu sağlanamadığı için, Devletin içte ve dışta saygınlığı hızla azalmış, yatırımlar yavaşlamış, istifçilik ve karaborsacılık artmıştır.

Tarımda üreticinin emeğinin ve ürününün zamanında değerlendirilmesi gereklidir. Bu yapılmazsa, çiftçi ürününü gerçek değerinden satamaz, ertesi yılın hazırlıklarını ve yatırımlarını yeterli düzeyde yapamaz ve borçlarını zamanında ödeyemediği gibi yeni borç yükü altına girer. Geride bıraktığımız dönemde, birçok ürünlerle ilgili olarak devlet takvimi bozulduğu için bütün bu aksaklık ve sakıncalar olanca ağırlığıyla ortaya çıkmıştır. Tütünde, pancarda çayda ve daha birçok ürünlerde ödemeler geçikmiş, veya taban fiyatların açıklaması uzun süre ertelenmiştir.

Destekleme alımları için yeterli kaynak ayrılmadığından, birçok durumlarda taban fiyatlar kağıt üzerinde kalmıştır.

Öteyandan, gübre ve tarım ilacı sağlamada belli bir takvime uyulmaması yüzünden tarımsal üretimde yeterli gelişme gerçekleştirilememiştir.

Yurt dışındaki işçilerimizin kavanç verici katkısıyla yüksek düzeylere ulaşan döviz rezervlerimiz kısa sürede sorumsuzca bir savurganlıkla tüketildiği için, dış ödemelerde darboğaza girilmiş, ithalat için döviz transferlerinde büyük geçikmeler başlamıştır. O yüzden yatırım ve aramalları ithalatı zamanında yapılamamış, yatırımlar ve üretim aksamış, işsizlik artmıştır. Üstelik Devletimizin dünyadaki saygınlığı da büyük ölçüde sarsılmıştır.

Kaynaklar gösteriş uğruna savrulurken, hayati önem taşıyan altyapıların gerçekleşmesinde büyük gecikmeler olmuştur. O yüzden enerji yetersizliği sanayimizin en büyük sorunu ve engeli durumuna gelmiştir.

Dış ekonomik ilişkilerde, yabancı devletler ve şirketler olsun, uluslararası kuruluşlar olsun, karşılarında bir hükümet değil, adeta, karaları birbiriyle çelişen ve birbirini engelleyen birkaç hükümet görür olmuşlardır. O yüzden dış ekonomik ilişkilerimiz büyük ölçüde aksamıştır. O yüzden, örneğin Avrupa Ekonomik Topluluğuyla ilişkilerimiz askıda kalmıştır.

Üç yıldır dünya ekonomisi bir bunalım döneminden geçiyor. Birçok ülkenin Hükümetleri, uzun süreli politikalar saptıyarak bunalımın etkilerini azaltmağa çalışıyorlar. Oysa bundan önceki Hükümet, iki yılı aşan görev süresince, günlük bir seçim ekonomisi politikası izlemiştir. Üstelik günlük politikada bile tutarsızlıklar içinde bocalamış. Fiyat artışları bütün dünyada yavaşlarken, Türkiye'de hızlanmıştır. İşsizlik görülmedik ölçüde artmıştır.

Türkiye bir pahalılık ve kuyruklar ülkesi oldu

Türkiye bir pahalılık ve kuyruklar ülkesi durumuna getirilmiştir. Et kuyruğu, kömür kuyruğu, benzin-mazot ve demir-çelik kuyruğu, zaman zaman çimento ve sigara kuyruğu günlük yaşamın parçası durumuna gelmiştir. Çiftçiler traktör için, ilaç ve gübre için, hatta çoğu kez ürünlerini satabilmek veya sattıkları ürünün parasını alabilmek için kuyruğa girmek zorunda kalmışlardır. Sanayiciler Merkez Bankasında aylarca uzayan transfer kuyruklarında beklemişlerdir. Büyük kentlerde mahalleler elektrikten yararlanabilmek için kuyruğa girmişlerdir.

Geçmiş Hükümet 1975 başlarında iş başına geldiğinde Türkiye'nin kısa vadeli borcu yok denebilecek kadar azdı. Yılar boyunca birikmiş toplam borcu ise 4 milyar 750 milyon dolardır. Oysa aym Hükümetin bu ay görevden ayrılırken bıraktığı toplam borç 9 milyar doların üzerindedir. Üstelik bunun yüzde 80'i kısa vadeli borçtur.

Merkez Bankasında aylardır transfer edilemeyen ithalat talepleri 1 milyar 350 milyon dolara ulaşmıştır. Kritik maddeler dışında bu taleplerin çoğu 1977 Şubatından beri transfer beklemektedir.

Tarım ilaçları ithal edilemediği için pamuk gibi önemli ürünlerimiz mahvolma tehlikesiyle karşı karşıya bırakılmıştır. Ancak Hükümetimizin işe başlar başlamaz aldığı bir kararla tarım ilaçlarının ithali olanağı sağlanabilmiştir.

Sona eren yönetim insan sağlığıyla ilgi'li ilaçlar ve hammaddeleri için bile ancak 18 Nisan 1977'ye kadar yapılmış ithalat transfer taleplerini karşılayabilmiştir. Yüzlerce gencin sokaklarda okullarda öldürülmesine seyirci kalan o yönetim, görülüyor ki aym kayıtsızlığı yaşayan insanların sağlığı konusunda da göstermiştir.

Geçmiş yönetim, kısa vadeli borç yükünü görülmemiş ölçülere vardırdığı gibi, uluslararası ekonomik işlemlerde karşılıksız çek kullanmayı da adet haline getirmiştir. Geçmiş yönetimin karşılıksız ödemeleri 277 milyon dolara ulaşmıştır. Bu yüzden birçok yabancı ülkelerde Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasının çekleri artık kabul edilmemektedir. Bazı yabancı temsilciliklerimizdeki görevlilere aylıkları uzun süre ödenememiştir.

Döviz yokluğu ve transfer geçikmeleri dolayisiyle, savunma gereksinmelerimizin karşılanması bile kaygı verici ölçüde aksatılmıştır.

Çiftçinin emeğini gereğinde değerlendiremeyen eski Hükümet, geçen mevsimin buğday ürününü de depolarda ve toprak altında bırakmıştır. Buğdayı zamanında dışarıya satıp döviz açığımızı bir ölçüde olsun kapatmağa bile gerek görmemiştir. Oysa Hükümetimiz daha göreve gelir gelmez buğday ihracı için gerekli girişimlerde bulunmuştur ve şimdiden olumlu sonuçlar almağa başlamıştır.

Yine geçmiş Hükümet döneminde, kamu harcamalarının finansmanında çok kısa görüşlü, savurgan ve sağlıksız bir tutum izlenmiştir ve açık finansmana ağırlık verilmiştir. Kamu İktisadi Teşebbüsleri, ekonomimizin yükünü büyük ölçüde taşıyabilecek olanaklarına karşın, ekonomimize ağır yük olacak duruma getirilmiştir.

Bugüne kadar nakit durumunun idare edilebilmesi, yatırımların büyük ölçüde geçikmesi ve gerçekleştirilememesi pahasına olmuştur.

Ekonomik gelişmemizi hızlandırabilmek, yatırımları gerçekleştirmeğe bağlıdır. Bu bakımdan, yurt içi tasarruf eksikliği yanında yurt dışı kaynakların da sağlanamaması, sadece kamu kesimi için değil, gelişmemizde katkısı olacak özel sanayi kesimi için de büyük bir sorun olmuştur.

Eski Hükümetin toplumsal çelişkileri ve bunalımı artırıcı tutumu nedeniyle ülkemizde çalışma barışı da büyük ölçüde bozulmuştur. Çalışma barışının bozulduğu, işçi-işveren ilişkilerinin alabildiğine gerginleştiği bir ortamda, döviz ve enerji darbogazlarıyla Hükümet tutumundaki kararsızlıklar ve aksaklıklar da eklenince, birçok sanayicide yeni yatırımlar yapma isteksizliği belirgin ölçülere varmıştır.

Vurguncular, karaborsacılar dışında bütün iş çevreleri tedirgindir. Bazı kamu kuruluşlarına eski Hükümet ortağı Partilerden bazılarının yerleştirdiği silahlı militanlar dışında bütün işçiler tedirgindir. Hepsi, aralarındaki çıkar çelişkilerini aşarak, Türkiye'yi ekonomik ve toplumsal bunalımdan kurtarabilecek bir hükümetin özlemini duymakta birleşmektedirler.

Hükümetimiz, izleyeceği tutumla, bu ortak özlemi kısa sürede karşılayabileceğine inanmaktadır.

Hükümetimiz emeği en üstün değer saymaktadır

Emeği en üstün değer sayan Hükümetimiz emeğin hakkını koruyucu bir tutumla ve geçmiş yönetim ortaklarından üçünün işçi hareketini bölerek zayıflatıcı girişimlerine son vererek, işçilerde güven duygusu uyandıracaktır. Ayrıca ülkeye getireceği barış ortamıyla Hükümetimiz işçi-işveren ilişkilerini sağlıklı bir düzeye kavuşturacaktır.

Hükümetimiz yurt dışındaki işçilerimize güvence verecek ve üretken alanlarda onların ortak yatırımlarını destekleyecektir.

Bir yandan özendirici taban fiyatlarla ve destekleme alımlarıyla bir yandan da tarımsal girdileri zamanında ve ucuz fiyatlardan sağlamakla tarımsal üretimin ve tarım ürünleri ihracatının artmasını sağlayacaktır.

Hızlandırılmış bir programla, hayvancılığı geliştirerek ve hayvan ihracatını sağlıklı bir düzene kavuşturarak bir yandan başta Doğu ve Güneydoğu Anadolu olmak üzere yoksul bırakılmış bölgeler ve yöreler halkının gelir düzeyini yükseltirken, bir yandan da ihracat gelirimizi artıracaktır.

Sınırlarımızdaki mayınlanmış alanların, kaçakçılığı önleyici sosyo-ekonomik çözümler getirilerek, mayınlardan arınması ve üretime açılması sağlanacaktır.

Dünyada turizmin gelişmesine Türkiye kadar elverişli ülke azdır. Oysa eski yönetim döneminde Türkiye, hem de Hükümet yetkililerince "turizmin patlaması"ndan söz edilirken, turizm giderlerimiz gelirlerimizi aşmıştır. Hükümetimiz, yine hızlandırılmış bir programla, turizm alanındaki işletmeciliği ve uluslararası ilişkileri çağın gereklerine uygun biçimde düzenleyerek, bir-iki yıl içinde Türkiye'yi, turizmden yüksek döviz geliri sağlayabilir duruma getirmeğe kararlıdır.

Yine Hükümetimiz, Kamu İktisadi Teşebbüslerinde verimli ve demokratik bir işletmecilik kuracaktır. Geçmiş yönetim döneminde aşırı ölçülere varan adam kayırmaya, savurganlığa ve partizanlığa son verecektir. Çalışanların yönetime ve sorumluluğa etkin biçimde katılmalarını, verimlilik artışından pay almalarını gerçekleştirecektir. Hükümetimiz, Kamu İktisadi Teşebbüslerini de kısa sürede, kaynak tüketir durumdan kurtararak kaynak yaratır duruma getirecektir. Sanayi yatırımlarında, özellikle temel ve ağır sanayilerde, Kamu İktisadi Teşebbüslerini, gelişme atılımlarına hız katabilecek bir güce eriştirecektir.

Enerji Türkiye'nin en önemli sorunlarından biridir. Suya ve kömüre dayanan enerji santrallerinin yapımındaki olağanüstü geçikmelere son verilecek, bunların kısa sürede birbiri ardından devreye girmeleri sağlanacaktır.

Enerjide dışa bağımlılık hızla azaltılacak

Öylece Türkiye'nin enerjide dışa bağımlılığı hızla azaltılacaktır. Bu sağlanıncaya kadar, geçici ivedi önlemlerle sanayimizin enerji açığını kapatmak üzere her çaba gösterilecektir. O arada, elektriğin ve doğal gazın komşu ülkelerden karşılıklı yarar ilişkileri çerçevesinde ve ivedi gereksinmelerimizi karşılayacak düzeyde sağlanması için gerekli girişimler derhal yapılacaktır.

Yeterli enerjinin kendi kaynaklarımızdan sağlanmasını hızlandırmak üzere bir ulusal enerji planı uygulanacaktır.

Bu arada başlamış veya programa alınmış, fakat sürüncemede bırakılmış hidrolik enerji santrallerinin bir an önce bitirilmeleri için her çaba gösterilecektir.

Yeni projelerin hazırlanması hızlandırılırken, yerel su kaynaklarının da küçük santrallerle yaygın enerji üretimine katkısı hızlı bir program içinde sağlanacaktır.

Termik santral projelerinin yapımı hızlandırılarak, kömür sorunları derhal çözülecektir.

Bunların yanı sıra nükleer enerji santrallerinin hazırlığı ve yapımı hızlandırılacaktır.

Enerjinin, özellikle elektrik enerjisinin dağılımında ve sanayileşme için değerlendirilmesinde bölgeler ve yöreler arası adalet gözetilecektir.

Gelişmeyi köylüden başlatmağa ve sanayileşmeyi köye kadar ulaştırmağa kararlı olan Hükümetimiz, köylerin kısa sürede elektriğe kavuşması için gerekli çalışmaları yaparken elektriğin tarımda, hayvancılıkta ve köylerde kurulacak sanayilerde değerlendirilmesini Devlet desteğiyle özendirecektir.

Bir yandan enerji üretimi hızlandırılırken, bir yandan da yakma kayıplarını azaltıcı ve enerji tasarrufunu artırıcı önlemler alınacaktır. Bu önlemler, gelişmeyi ve sınaileşmeyi kısıcı değil, hızlandırıcı yönde olacaktır.

Yeraltı kaynakları bakımından Türkiye'nin geniş olanakları bulunmakla birlikte bu olanaklar şimdiye kadar yeterince değerlendirilmemiştir. Yer yer özel sektör eliyle yapılan değerlendirmeler de çok yetersiz düzeyde kalmaktadır ve kaynakis rafına yolaçmaktadır.

Hükümetimiz yeraltı kaynaklarının bütün yurtta süratle ve ulusal yarara en uygun biçimde değerlendirilmesine büyük önem verecektir. Böylelikle tümüyle Türkiye'nin, özellikle bazı geri kalmış yörelerimizin gelişmesine hız katılmış olacaktır.

Madenlerin öncelikle ulusal sanayimizde değerlendirilmesi ve işlenmiş olarak ihracı için gerekli yatırımlar hızla yapılacaktır. O yoldan döviz gelirimiz artacağı gibi ülkemizde yeni çalışma alanları da çoğalmış olacaktır.

Özellikle taş kömürü, linyit, petrol, demir, fosfat, tuz ve benzeri maddelerin üretiminin artırılması için gereken çabalar gösterilecektir.

Yeraltı kaynaklarının değerlendirilmesinde Türkiye'nin ulusal teknolojik ve sınai olanakları ve teknik hizmetleri geliştirilecektir. Yeraltı kaynaklarının naramp saptanmasıyla ve işletilip pazarlanmasıyla ilgili kamu kuruluşlarının verimli işbirliği ve etkin çalışması sağlanacaktır.

Türkiye'nin Kıt'a Sahanlığındaki ve genel olarak denizlerdeki ulusal ekonomik haklarının korunması ve gereğince değerlendirilmesi, ekonomik gelişmemizin olduğu kadar ulusal egemenliğimizin de gereğidir.

Bu alanda yıllarca geçiktirilmiş ve son Hükümet döneminde de askıya alınmış uluslararası girişimler gerçek bir milliyetçi tutumla hızlandırılacaktır.

Şimdiye kadar çok büyük oranda, ekonomik gelişmemizi hızlandırıcı değil, aracıları kayırıcı alanlara, spekülatif faaliyetlere yönele gelmiş olan krediler, bankacılık ve kredi düzeninde derhal yapılacak düzenlemeyle, geniş ölçüde, sanayi, tarım ve hayvancılık gibi alanlardaki üretken yatırımlara yöneltilecektir.

Devletin bankalar ve kredi düzeni yoluyla ekonomiyi toplum yararına yönlendirebilme, demokratik plan disiplini sağlayabilme olanakları artırılacaktır.

Özel bankacılık üzerinde kamu denetimi etkinleştirilirken, devlet bankacılığı da sanayiin gelişmesine hız katacak biçimde güçlendirilecektir. Tasarrufları plan doğrultusunda değerlendirmek ve halk yatırımlarıyla kooperatifçiliği desteklemek üzere yatırım ve ihtisas bankacılığı geliştirilecektir.

Kredi hizmetleri ve koşulları değişik toplum kesimlerinin gereksinmelerine göre farklılaştırılacaktır.

Üretken olmayan alanlara yatırım yapmış olmak veya taşınmaz mal sahipliği kredi kaynaklarından yararlanmada kimseye üstünlük sağlamayacaktır.

Tefeçiliği ve gereksiz aracılık aşamalarını ortadan kaldırmayı kolaylaştırıcı bir bankacılık düzeni kurulacaktır.

(DEVAMI YARIN)

Politika'nın

Grevdeki maden işçileri ile dayanışma

kampanyası

Genel toplam: 359.566,39 lira

- Dayanışma kampanyasına katılanlar toplanan paraları Yapı ve Kredi Bankası Barbaros-İstanbul Şubesinde 920036-8 ve Türkiye-İş Bankasının Barbaros Şubesinde TAS-6/110 numaralı hesaplara yatırınız
- **Banka Makbuzunun tarih ve numarasıyla birlikte kampanyaya katılanların adlarını bir liste halinde *Politika* Gazetesine gönderiniz**

Her işçi, her memur aylığının bir gündeliğini

Her serbest çalışan bir günlük kazancını

Grevdeki maden işçilerine versin

• KAMPANYAYA KATILANLAR •

Dünkü toplam: 319.498.69 lira

Kampanyaya katılan yurttaşlar

Cemal Aynısoy (Almanya)	750
T. Onsun (Almanya)	1250,70
İkbaliye Semti sakinleri	1,150
Mazlum İçfındık	100
Kadıköy Yeldeğirmeni sakinlerinden	
İBRAHİM ÇELİK	100
FAHİR TANDOĞAN	20
MURAT TETİK	40
ARTİN PEHLİVAN	20
CENGİZ BÜYÜKÜNSAL	50
ŞENOL CELASUN	20
MEHMET ERGÜN	500

Toplam: 4000.70 lira

Kocasinan Halkevi

Toplam 700 lira

Adana Tekel işçileri

Toplam 8.220 lira

Belçika Türkiyeli İşçi Birliği

Toplam 4. 937 lira

Metal Kapak işçileri

Toplam 20.200 lira

Köy YSE-İŞ (Lüleburgaz Şubesi)

Toplam 260 lira

İlerici Yurtsever Gençlik Gazetesi Dayanışma Komitesi

NİYAZİ BAYRACI (Çanakkale)
SELAHATTİN TOPKARA (Ordu)
ŞEVKET TÜY (Adıyaman)
MİHAİL BUCİOĞLU (Hatay)

Toplam 400 lira

İssen Demag işçileri

Toplam 1.350 lira

Bugünkü Toplam 40.067.70 lira

(DEVAM EDECEK)

televizyon

18.40 BALARISI

Yeni başlayan ve 30 diziden oluşan "Balarısı"nda "Ayrılık" adlı bölümü izleyeceğiz. Balarılarının mutlu ve oldukça neşeli olan yaşantıları yaban arılarının günün birinde yaptıkları ani bir saldırı sonunda biter. İkisi dışında hepsi ölürler. Bunlardan birisi ormanda bir eşek arısı bulur ve "tombik" adını verdiği bu arıyı büyütmeye karar verir. Ancak günün birinde ortaya çıkan gerçek tombiği çok üzer. "Balarısı" Japon yapımı bir çizgi film.

19.05 GÜL BAYRAMI

19.30 TÜRK HALK MÜZİĞİ BİR SOLİST

Türk Halk Müziği sanatçısı Nurettin Çamlıdağ'ın söyleyeceği türküler şunlar:"Ördek Suya Dal Da Gel" "Karpuz Kestim Yiyen Yok", "Yine Bahar Geldi", "Cevizin Kulpu Burma", "Gezerdim Kibari", "Yeni Çıktı Derelerin Ormanı", "Antalya'nın Mor Üzümü".

19.45 BİZİM MASALLARIMIZ

Bu gece Nevra Serezli, Eflatun Cem Güney'in "Yaralı Geyik" adını taşıyan masalını anlatacak. Hale Gür ve Talip Özkan'ın müziklendirdiği programın yapım ve yönetimi Yıldız Sağtürk'e ait.

20.00 HABERLER VE HAVA DURUMU

20.40 HAYAT YOLU

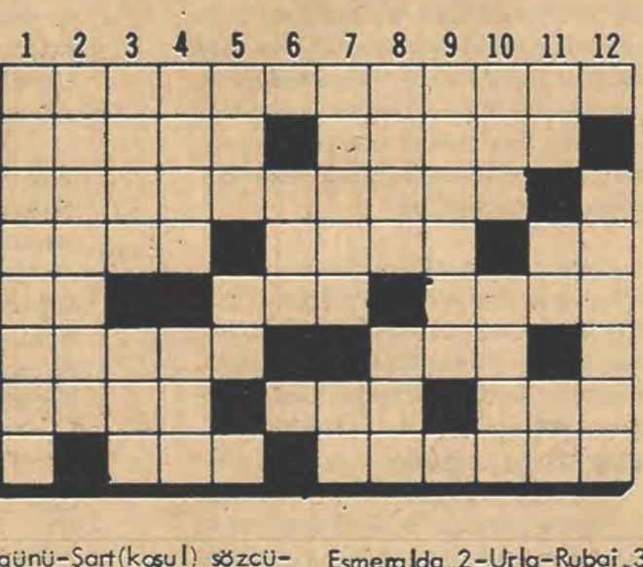
"Karanlıkların Ötesinde" adlı bölüm yayınlanacak. Afrika'da yaşayan kabilelerin zehirli otlarını inceleyen bir bilim adamı sık sık kriz geçirir. Bunu zehirli otlara bağlar. Bu arada çocuğu eve getirdiği otlardan yer ve zehirlenir. Dr. Marcus Welby çocuğun tedavisini üzerine alır...

21.35 HABER PROGRAM

TRT Haber Merkezinin hazırladığı programda güncel bir konu ekranlara gelecek.

22.35 GÜNE BAKIŞ

bulmaca

SOLDAN SAĞA. 1-Yeni hükümetin başbakanı (Adı Soyadı), 2-Dilekçe, istek belirten yazı-İstek, dilek. 3 - MC döneminde öldürülen bir öğrenci (Adı soyadı) 4-Atılgan-Nispet-Numara sözcüğünün kısaltılmışı. 5-TERSİ, Manganezin simgesi-Bir bağlaç-Düğme deliği. 6-Tadı güzel-D.laylı anlatım (eski dilde). 7-TERSİ, İnanç-İnsan ağzından çıkan müzik seleni-Ateş yakmak için tutuşturulan madde. 8-Spor yarışması-Ucu ilmikli uzun ip.

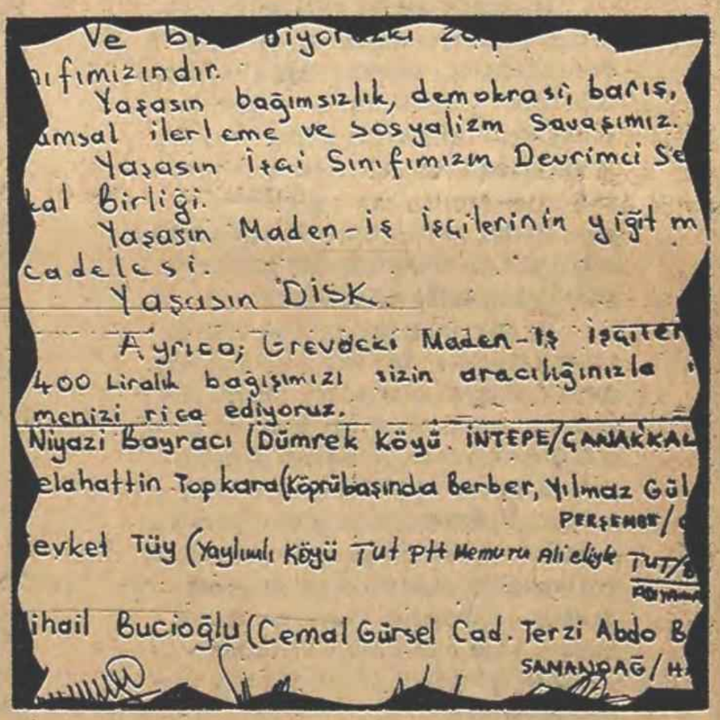
YUKARDAN AŞAĞI. 1-Hükümet üyeliği. 2-Ürün sağlayabilen. 3-Türkiye parası-Sömürü düzeninin kaçınılmaz ürünü. 4-Ezilmiş-Yapma, etme(eski dilde). 5-Ad, şöhret-Belirti. 6-Bir yere gitmek için izlenen çizgi, geçilen yer-7-Belirti(eski dilde)-İlave. 8-Haftanın bir günü-Şart(koşul) sözcüğü. 9-TERSİ, caminin kulesi. 10-Depremde ilgisizlikten mahvolan ilimiz-Bir çeşit kaplama. 11-Bir hayvan-Nikelin simgesi-Kısa süre. 12-İşverenin gayri meşru silahı.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA. 1- La Esmeralda. 2-Urla-Rubai. 3-Amerika-riP. 4-naŞ-He-Arif 5-Teskere-Ak. 6-Atina-Kaside. 7-Arena-Ciğer. 8-Oniki-mıH.

YUKARDAN AŞAĞI. 1-Luanda. 2-Arma-Tan. 3-Eleştiri. 4-Sar-Enek. 5-İhsani 6-Erkek. 7-Rua-Ek. 8-Ab-Aracı. 9-La-Resim. 10-Diri-İğ. 11-İfade. 12-AP-Kere.

Dayanışma büyüyor

"DGM' yi ezdik sıra MESS' te..."

İlerici Yurtsever Gençlik Gazetesinin açtığı kampanya yoluyla 400 lira gönderen 4 yurttaş da mektuplarında "DGM'yi ezdik sıra MESS'te" diyen işçi sınıfımızın en değerli unsurlarını bağrında toplayan Maden-İş Sendikasının grevlerini destekliyor ve başarılar diliyoruz. Ve biz diyoruz ki zafer işçi sınıfımızındır" diyorlar.

"Grevinizin başarılı olacağına inancımız sonsuzdur..."

● ADANA TEKEL FABRİKASI İŞÇİLERİ "YAŞASIN MADEN-İŞ, YAŞASIN DİSK" DİYORLAR

Adana Tekel Fabrikası işçileri Maden-İş'in grevini desteklediklerini belirten mektuplarında "Yaşasın Maden-İş, Yaşasın DİSK" diyorlar.

Adana Tekel Fabrikası işçilerinin mektubunu aynen yayınlıyoruz:

"DISK'in savaşkan Maden-İş üyelerine,

Tekelci sermayenin oluşturmuş olduğu MESS, işçi sınıfımıza karşı savaşım ilan etmiştir. Grev bayrağını yükseltmişsiniz. Grevinizin başarılı olacağına inancımız sonsuzdur.

İleri demokratik düzen diyerek haykırarak savaşıma giren siz kardeşlerimizin yanında tüm Türkiyeli ilerici kesiminden dayanışmanın sonsuz olacağına da inancımız vardır.

İşte biz ilerici kesimin bir parçası olarak bu dayanışmamızı size sunuyoruz ve diyoruz ki:

"SAVAŞIMINIZ, SAVAŞIMIMIZDIR. YAŞASIN MADEN-İŞ YAŞASIN DİSK"

AKLA SON ÇAĞRI...

(Baştarafı 1.de)

ratabilecek tercih ve oylarını kullanmazdan önce bir defa iki defa değil oniki defa düşünmek zorundadırlar: Ecevit Hükümetinin güvenoyu alması, "a kılcı" bir çerçeveye doğru ve sadece buna doğru bir ilk adım niteliğindedir. Bu adımın önlenmesi elbette CHP'nin içinde varolacağı yeni hükümet biçimlerinin aranışını engellemez; hele kitleler açısından, kitlelerin demokrasi, barış ve özgürlük mücadelesinin noktalandığı anlamına gelmez. Ama Türkiye olarak çok daha ağır faturaların ödenmesini, gerektirir; sorunları bir kat daha çetinleştirir; acıları arttırır.

Kitlelere gelince, Eğer halk kitleleri kendi üzerlerine kapanan her karanlık dönemi bir noktada mutlaka aşabilecek ve yeniden kendi yarınlarını yaratabilecek güce sahip olmasaydı, tarih, yaşanmamış olurdu...

İsmail Cem

GERÇEKTIR

(Baştarafı 1'de)

MHP ve AP'liler ise yoklama için salona gelmişlerdi Yoklamadan sonra MHP'lilerin tamamı salondan ayrıldı. AP'liler ise grup kararını oldukça güç uygulattılar milletvekillerine.

Başta Sebati Ataman ve Oğuz Aygün olmak üzere çok sayıda AP'li, Demirel'in baskısına rağmen Mecliste kalmaya çalıştı. Bu miletvekilleri baskı altında, zorla, kollarına girilerek parlamentonun saygınlığını ayaklar altına alan kişiler tarafından adeta sürüklenerek dışarı çıkartıldılar.

AP milletvekili olup da insanların öldürülmesine karşı olanlar, sokakta öldürülen gençlerin acısını yüreklerinde duyanların sayısının hiç de az olmadığını localardaki yüzlerce insan gördü.

AP geçen yıllarda büyük bir disiplin içinde hareket ederdi. Hemen hemen bütün milletvekilleri "Patron" dedikleri Demirel'in kaşınmasını bile dikkatle izlerlerdi. Bu defa durumun çok değiştiği görülüyor. Grup toplantısında bile Demirel kürsüye çıktığı sırada onu alkışlayanların sayısı Demirel'i paniğe düşürecek kadar azdı.

AP grubunun dün Meclisteki ve grup toplantısındaki hali, Demirel'in neden panik içinde olduğunu göstermeye yetiyor. AP'de idamdan dönmüş, ölümü burunlarının ucunda duymuş kişiler ülkedeki cinayetlerin bitmesinden yana tavır alacak gibi görünüyorlar.

Dün Mecliste ve Senatoda hükümetin programı okundu. Pazar günü de ülkenin insanlarının "yarını" çözülecek ve o gün mutlu insanların, can güvenliği içinde olan çocukların parklardan "sen oyna Süleyman sen oyna" tekerlemesi duyulacak....

Türk-İş' in güvenoylamasından sonra olağanüstü kongreye gideceği belirtiliyor

ANKARA-(İSTA)

Türk-İş Genel Yönetim Kurulu'nun toplantısı AP ve MHP'li sendika yöneticilerinin katılmaması nedeniyle yapılamamıştır. Türk-İş'in güvenoylaması nedeniyle tam bir kopma noktasına geldiği bildirilmekte, güven oylamasından sonra olağanüstü genel kurulun daha sonra da dağılmanın kaçınılmaz hale geldiği bildirilmektedir.

Türk-İş' içinde sosyal demokrat olarak nitelenen, sendikacılar güven oylamasından sonra izleyecekleri politikayı saptayacaklarını, bildirirlerken AP'li ve MHP li sendika liderlerinin hükümetin güvenoyu alamaması halinde Tunç'u devirmek üzere olağanüstü kongre isteyecekleri öne sürülmektedir.

ASİS Başkanlığına yeniden Cenan Bıçakçı seçildi

ANKARA-(İSTA)

DİSK'e bağlı Ağaç Sanayi İşçileri Sendikası'nın (ASİS) Genel Kurul çalışmaları sona ermiş ve Genel Başkanlığa yeniden Cenan Bıçakçı seçilmiştir. Dün yayınlanan Genel Kurul bildirisinde, sınıf sendikacılığının gerçek anlamda uygulanması için çalışmalara hız verilmesinin kararlaştırıldığı belirtilmiştir.

Üniversitelerarası Kurul Başkanlığına Prof. Haluk Alp getirildi

ANKARA-(İSTA)

Üniversitelerarası Kurul Başkanlığına İstanbul Üniversitesi Rektörü Profesör Haluk Alp seçilmiştir. Çalışmalarını iki gündür Ankara'da sürdüren kurul, ayrıca Sivas Üniversitesi Rektörünü de Kurul Başkan Yardımcılığına seçmiştir.

Alyanak hakkında bir yıla kadar hapis istendi

IZMİR-(ANKA)

Seçim yasaklarına uymadığı gerekçesiyle hakkında soruşturma açılan ve hakkında düzenlenen dava dosyası savcılıkça mahkemeye sevk edilen İzmir Belediye Başkanı İhsan Alyanak ve dört müdür muavini için 3 aydan bir yıla kadar hapis cezası istenmiştir.

Anadoluhisarı Spor Akademisinde komando baskısı sürüyor

● Komandolar İzmir'de bir işçiyi ODTÜ'de de üç öğrenciyi dövdü

İSTANBUL-(İSTA)

Anadoluhisarı Gençlik ve Spor Akademisinde MC hükümeti kurulduğundan bu yana devam eden komando baskısı son günlerde yoğunlaşmış, saldırılara maruz kalan ilerici öğrenciler okula giremez duruma gelmiştir.

Öğrenciler yanında öğretim üyelerinin ve yönetici durumunda olanların çoğunluğunun baskıyı sürdürmede yardımcı oldukları belirtilmiş, Gençlik ve Spor Bakanı Yüksel Çakmur'a çekilen bir telgrafla da durum açıklanmış ve okulda idare komando işbirliğine son verilmesinin sağlanması istenmiştir. Öğrenciler aralarında oluşturulacak bir ekibin ayrıca Ankara'ya giderek Bakanla görüşme yapacaklarını açıklamışlardır.

ODTÜ'DE

Üniversitelerarası seçme ve yerleştirme sınavlarına girmek üzere Orta Doğu Teknik Üniversitesi binalarındaki imtihan salonlarını görmeye gelen öğrencilerden üçünün Hasan Tan zamanında işe alınan Ülkücü militanlar tarafından dövüldükleri bildirilmiştir.

İZMİR'DE

Bir süreden beri aranan Tariş Üzüm İşletmesi işçisi Mustafa Karabulut, Sosyal Sigortalar Hastanesinde ağır yaralı olarak bulunmuştur.

Tariş'in Bornova üzüm işletmesinde çalışan CHP'li Mustafa Karabulut'un bir süreden beri işine gelmediğini, arkadaşları tarafından saptanmış ve aranmaya başlanmıştır. Ancak, bir görgü tanığının bundan üç gün önce iş dönüşü bir işçinin dövüldüğünü söylemesi üzerine durum araştırılmış ve Mustafa Karabulut ağır yaralı olarak Sigortaların Tepecik Hastanesinde bulunmuştur.

DEMIREL

(Baştarafı 1'de)

Genel Başkanıyla kamuoyu arasında gizli kalmış bir husus olamaz. Bizim söylediklerimizi makbul saymayıp bizi bizim dışımızda değerlendirenlere itirazımız olmayıp neye olacak"

AP Genel Başkanı Hükümet konusunun psikolojik bir savaşa dönüştüğünü Ecevit Hükümetinin işbaşına geldiğinden beri barış hükümeti olarak değil intikam hükümeti olarak icraat yaptığını da önesürmüş "Parlamento dışı bir hükümet sözkonusu olamaz. Bu tür beyanlarda bulunanlar Pazar günü yapılacak güvenoyuna dahil edilmeyecekler. Aslında bu kavga sesi çıkmayanlarla sesi çıkan azınlığın kavgasıdır. Pazar günü bu kavganın galibini millet görecektir" demiştir.

Maliye Bakanı Besim Üstünel'i Türkiye'yi dış ülkelere jurnallamakla suçlayan Demirel TRT'nin bugünkü durumunu beğenmediğini bildirmiş TRT yöneticilerini sert bir dille eleştirmiştir.

CHP IKTIDARINDA

(Baştarafı 1.de)

murlar, bilimadamları, esnaf, öğretmen, öğrenci, sanayici, işadamı, dargelirli vatandaş kısaca aklıeren herkes CHP'nin iktidarında birleşebiliyorsa bunun tek bir nedeni vardır. Cangüvenliği. Evet ölüm, ülkemizde kolgezmektedir. Hem de, işçi, öğrenci, bilimadamı, çocuk, yaşlı, ihtiyar, haklı, haksız ayırdetmeksizin.

İnsanlar, uzun süre ölüm korkusu altında tutulamazlar. Bugünedek sabredildi ise ve bugün tüm ulus aynı noktada birleşti ise 5. Haziran. 1977 seçimlerine ümit bağlandığı içindir".

26 Türk-İş üyesi sendika, açıklamalarında Demirel in Başbakanlık tutkusu nedeniyle koca bir ulusun geleceğinden süpheye düşürülemeyeceği kaydedilerek, şöyle denilmiştir:

"Görünen odur ki, sırf huzur ortamının gelmesi, demokrasinin sağlıklı işleyebilmesi için, tüm çalışanlar ve çalıştıranlar CHP'de anlaşmıştır.

İstanbul'da kurulu 26 Türk-İş sendikası olarak CHP ye güvenoyu vermeyecekleri ni söyleyen sendikacı parlamenterlere bir uyarıda bulunmayı gereksiz görüyoruz. Çünkü Sayın Başoğlu, Sayın Ezgü ve Sayın Kaya fikir birliği içinde oldukları için AP de görev almışlardır. Sayelerinde bizzat Demirel tarafından Türk-İş'e enjekte edilen partilerüstü politikanın da bir yutturmaca olduğu tüm kamuoyunca anlaşılmıştır."

Türk-İş üyesi sendikaların açıklamaları şöyle son bulmaktadır:

"Şimdi 2 milyonu aşkın Türk işçisi sayın parlamenterleri izlemektedir. CHP hükümeti güvenoyu alacaktır. Ama, Türkiye İşçi Sınıfı tarihinde önemli bir aşama olan Türk-İş'in şerefine bizzat yöneticilerince kara bir leke sürülecektir. Hem de Demirel'den başka kimsenin anlayamadığı boş bir gurur kavgası yüzünden. Çünkü sermayedarların bile açıkça tavır aldığı bir ortamda sendikacı milletvekillerinin davranışlarını izah edebilecek başka bir neden bulunamaz.

Umarız gelecek günler bizi haksız çıkarsın."

GENEL KURUL

(Baştarafı 1'de)

vit'e Genel Kurul tarafından bir telgraf çekilmiş ve kurduğu hükümetin destekleneceği belirtilmiştir.

Genel Kurul'un ikinci gününde bir çok yeni konuğun da hazır bulunduğu görülmüştür. Genel Kurulda söz alan delege ve konuklar, Maden-İş'in MESS'e karşı yürüttüğü grevlerin desteklenmesi konusuna değinmişlerdir.

Genel Kurul'a ikinci gününde, Köyişleri ve Kooperatifler Bakanı Ali Topuz, Sosyal Güvenlik Bakanı Hayrettin Uysal birer başarı telgrafı göndermişlerdir. Topuz mesajında, "belirttiğiniz kutsal amaca ulaşmanızda başarılar dilerim" demiştir.

Genel Kurul'da Başbakan Bülent Ecevit'e kurulan hükümetin desteklenmesi konusunda bir telgraf çekilmesi oybirliği ile kararlaştırılmıştır. Ecevit'e çekilen telgraf aynen şöyledir:

"Bugün toplanan Lastik-İş Sendikası 19. Olağan Genel Kurulu, kurduğunuz hükümeti desteklediğini, çalışmalarında ve güvenoylamasında başarılar dileğinin iletilmesini oybirliği ile kararlaştırmıştır.

Genel Kurulumuz, can güvenliğinin sağlanması, faşist tırmanışın geriletilmesi, demokratik hak ve özgürlüklerin ilerletilmesi için göstereceğiniz bütün çabalarınızda Lastik-İş Sendikası üyelerinin etkin desteğini iletmektedir."

GENEL KURULA GELEN DİĞER MESAJLAR

Öteyandan, Lastik-İş Genel Kurulu'na, Turizm-İş Sendikası Genel Başkanı Ömer Ülkü, Hürcam-İş Sendikası Genel Başkanı Feridun Ertuş Teknik-İş Sendikası Genel Başkanı Turhan Ata, TÖB-DER İstanbul Şubesi Başkanı Talip Öztürk, İlerici Gençler Derneği Başkanı Ahmet Muhtar Sökücü birer başarı telgrafı göndermişlerdir.

Çalışmaları geç vakitlere kadar süren Genel Kurul'da, işçi sınıfının demokratik ve ekonomik istemleri doğrultusunda birçok karar alınmıştır.

PROGRAM

(Baştarafı 1.de)

da Senato'da okunan Hükümet Programında önce MC hükümetinin yarattığı ekonomik ve demokratik tahribatın kısa bir tablosu çizilmiştir. Program daha sonra "iç barışı" yok eden çatışmalarla ilgili önlemleri sıralamaktadır. Bunlar arasında "iç güvenlikkuvvetlerinin kesin tarafsızlığı"nın sağlanacağı, "yurttaşların silah bulundurma ve kullanma yetkisinin kısıtlanacağı"na ilişkin hedefler dikkati çekmektedir. Programın aynı bölümünde MİT kastedilerek" Devletin haberalma ve değerlendirme örgütüne, demokratik hukuk devletinin ve açık toplumun gereği olan nitelik kazandırılacaktır. Bu örgüt, siyasete dolaylı da olsa karıştırılmayacak, propaganda ve yönlendirme çalışmaları yapmayacaktır" denmektedir.

ONARIM PROGRAMI

Ecevit Hükümetinin programında ekonomik önlemlere ilişkin bölümde MC'nin son iki buçuk yılda ekonomiyi darboğazlara soktuğu hatırlatılmakta ve programın "kısa süreli ekonomik onarım programı uygulama kararında olunduğu"belirtilmektedir.

Programda daha sonra ekonomik önlemler ve çalışma hayatına ilişkin öneriler sıralanmaktadır.

PROGRAM VE İŞÇİLER

Ecevit Hükümeti'nin programında işçilerin "ekonomik-demokratik talepleri"ne ilişkin bölümde gerçekleştirilecek hedefler madde madde sıralanmaktadır. Bunlar arasında şu bölümler ilgiyi çekmektedir

"Toplusözleşme yetkisi bakımından anlaşmazlık çıkan durumlarda, işçilerin yetkili sendikayı oylarıyla belirleyebilme hakkı tanınacaktır.

Tarım İş Yasası çıkarılacaktır.

Lokavtın kaldırılması veya bu kabul edilmezse, kötüye kullanılmasına karşı etkin önlemler alınması TBMM'ye önerilecektir."

PROGRAMDA EĞİTİM POLİTİKASI

Ecevit Hükümetinin programında eğitim politikasına geniş yer ayrılmış ve ağırlık üniversite ve yüksekokullarda ideolojik çatışmaların önlenmesine tanınmıştır. Bu arada program, 18 yaşındaki gençlere oy hakkı tanınmasını da açık bir dille öngörmektedir.

Hükümet programının son bölümlerinde dini inanç özgürlüğü ile laiklik ilkesinin eksiksiz uygulanacağına ilişkin bölümler yeralmakta ve milli savunma hizmetlerindeki önlemlere değinildikten sonra çözüm bekleyen dış sorunlara geçilmektedir. Çözüm bekleyen dış sorunlar arasında Ege anlaşmazlığı AET ile Türkiye arasındaki anlaşmazlık, Kıbrıs anlaşmazlığı ve ABD ambargosu üzerinde ağırlıkla durulmaktadır.

Program, "milletimizi cepelere bölmek için değil, birleştirebilmek için yetki istiyoruz" denerek son bulmaktadır.

GÖRÜŞMELER MECLİSTE CUMA GÜNÜ SENATO'DA PERŞEMBE GÜNÜ YAPILACAK

Başkan Kinyas Kartal, dünkü birleşimi kapatırken hükümet programı üzerindeki görüşmelerin 1 Temmuz Cuma günü saat 15.00'teki toplantıda yapılacağını söylemiştir.

Kartal, Millet Meclisinin Bugün saat 15.de, Millet Meclisi Başkanı seçimi için toplanacağını belirtmiştir.

Senato da verilen bir önergenin kabulü ile program üzerindeki görüşmelerin yarın yapılması kabul edilmiştir.

İÇİŞLERİ

(Baştarafı 1.de)

içinde ciddiyet ve hoşgörülükle hareket etmeleri olduğunu söylemiş "Bugünkü imkanlarla ve kadrolarla vatandaşın can güvenliği sağlanır"demiştir.

İçişleri Bakanı Merkez Trafik Komisyonunun açılışında yaptığı konuşmada hükümetin can güvenliğinin korunmasına göstereceği hassasiyeti trafik olaylarına karşısında da göstermeye kararlı olduğunu belirtmiş "Türkiye'nin her yerinde yasaların tarafsız olarak uygulanması ve tek gücün devlet gücü olduğunun kanıtlanması görevimdir"şeklinde konuşmuştur.

Uğur özetle şunları söylemiştir:

"Bugünkü imkanlarla ve kadrolarla vatandaşın can güvenliği sağlanır, daha etkin ve yararlı hizmet yapılabilir kanısındayım. Bunun için de elden geleni yapmaya kararlıyım.

Gerek sürücüler ve gerekse trafiği düzenlemekle yükümlü görevlilerin nasıl çalıştığını, davranışlarını, yakından bilirim. Her iki taraf da kusurludur. Vatandaşın trafik kurallarına uyması bir derece anlaşılabilir. Ancak trafik görevlilerinin kurallara uymamasına bence bir mana verilemez. Kural kuraldır. Buna her vatandaşın etkinlikle uyması gerekir.

Kuralları uygulamakta toplum içinde insanlara etkili etkisiz, güçlü veya güçsüz aynı ölçüde eşitlik nezaket ve anlayışla olursa büyükölçüde kazaların önleneceği ve mesafe alınacağı kanısındayım.

Üniversitelerde can güvenliğinin temel şartı, nasıl ki görevlilerin tarafsızlık anlayışı içinde, ciddiyetle, hoşgörüyle, devleti bütün ciddiyetiyle ayakta tutmak için kurallara uymak gerekiyorsa, trafik kurallarını da uyguladığımız insanlara nazik ama çok kararlı hareket ederek uygulayacağız. Tıpkı can güvenliğinde olduğu gibi devletin gücünü, yasaların etkinliğini kanıtlamak zorundayız.

Görevim de, Türkiye'nin her yerinde yasaları tarafsız olarak uygulamak ve tek gücün devlet gücü olduğunu kanıtlamaktır. Bunu yaparken kamu görevlilerine güveniyorum."

MERKEZ TRAFİK KOMİSYONU TOPLANDI

Her yıl yapılmakta olan Merkez Trafik Komisyonu, dün çalışmalarına başlamıştır. İçişleri, Adalet, Milli Savunma, Milli Eğitim, Bayındırlık, Ticaret, Sağlık ve Sosyal Yardım, Tarım, Ulaştırma, İmar ve İskan Bakanlıklarıyla Teknik Üniversite Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu ve ilgili dernek temsilcilerinin, katıldığı komisyon toplantısında trafik eğitimi ile ilgili bazı yeni esasların görüşüleceği açıklanmıştır.

ÜNİVERSİTE

(Baştarafı 1'de)

sabah erken saatte Ziraat Fakültesine giderek göreve başlayan Karataş, Ziraat Fakültesi Dekanlığına yazdığı yazıda görevine başladığını bildirmiştir. Ancak Ziraat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Ali Özdengiz, Karataş'ın kendisine ve bölüm başkanlığına birer yazı göndererek göreve başlayamayacağını belirtmiştir.

SSK'nın koruyucu hekimlik çalışmasına önem vermesi istendi

Yol-İş, Petrol-İş ve Çimse-İş Sendikaları ile Maden ve DYF-İŞ Federasyonları Sosyal Sigortalar Kurumu Öneriler Komisyonuna ortak bir açıklama göndererek, koruyucu hekimlik çalışmasına önem verilmesini istemişlerdir.

AMERİKAN İŞÇEVRELERİNE GÖRE

(Baştarafı 1'de)

kanları kapatmayı" tasarlamaktadır. İstanbul'daki işyerlerinde 1300 işçi çalıştıran, International Harvester Şirketinin üst yönetim kurulu, ek ithalatlar için gerekli 8 milyon dolarlık küçük bir toplamı bile dolar olarak bulamadıklarını açıklamışlardır."Avrupa Bankaları geriye çekildiler, ABD bankaları ilgilenmiyor. Riske giren de biz oluyoruz" diyorlar. "Birçok şirketin düşeceği durum da budur.

MALİ PORTE

Bunalımın ardında, Bülent Ecevit ve sosyalist CHP nin, Süleyman Demirel iktidarın yenilgiye uğrattığı son genel seçimler vardır. Süleyman Demirel oy kazanmak için, Türkiye'nin petrol ithali borçlarını göz ardı etmiş. -bu borçlar 1976'da 1 milyar dolardı-seçim öncesi ekonomide yapay bir canlılık yaratmıştı. Bu, milli gelirde gösterişli bir % 7 artış yaratırken, enflasyonu da % 25'e fırlatmış, Türkiye'nin ödemeler dengesini de allak bullak etmiştir. Tüketicileri memnun etmek uğruna hükümet, 5,1 milyar dolarlık bir ithalata izin vermiş, ihracatın ise 2 milyar dolarda kalması,3,1 milyar dolarlık bir ticaret açığı yaratmıştır.

Türkler, büyüyen ödeme dengeleri açığını karşılamada geniş bir düş gücü kullanmışlardır. ABD bankalarının ve şirketlerinin Türkiye, Brezilya ve başka ülkelerde yıllardır uygulamakta oldukları bir ticaret finansmanı programına bel bağlamışlar ve ülkelerinin ticaret açıklarını finanse edebilmek için gereken dövizi sağlamada bu programa güvenmişlerdir. Geçmişte, Türkiye'ye satış yapan çokuluslu ABD şirketleri, malları için ödeme yapılması konusunda bankalarının, değiştirilebilir Türk parasını depozit kabul etmesini (DÇM kredisi) sağlamışlardı. Bir ABD ihracatçısı, ticari bankasına gidip, mallarının müşterisi için borç para sağlayabilirdi. ABD bankası, karşısındaki Türk bankasına depozit olarak dolar verirdi. Bu Türk bankası da Merkez Bankasına gider, dolarları bozdurur ve Türk ithalatçıya parayı devrederdi.

Fakat son yıllarda Türkler bu ticaret finansmanı mekanizmasını, ABD ve Avrupa bankalarına yüksek faizler ve bol primler vaadederek ve bunun karşılığında bankalarında daha çok döviz depoziti bloke edilmesini isteyerek hızlandırdılar. Böylece Türkiye Merkez Bankası, bu değiştirilebilir lira depozitleri yoluyla milyarlarca dolar çekebildi ve diğer Türk bankaları da bu parayı dilediklerine yüzde 30 faizle dağıtmaya başladılar.

Fakat şimdi Türkler bu değiştirilebilir depozit tutarının 2 milyara yükseldiğini gördüler-üstelik bunun yarısının süresi yıl sonunda dolmaktadır. Ödeme süresi dolmuş 300-500 milyon dolarlık kredi borçları da birikmiş olduğu ve döviz olarak da ellerinde 500 milyon dolar kaldığı için Türkler şimdi bir çıkmaz sokağa düşmüş durumdadırlar. Bazı ABD bankalarını kısa dönemli değiştirebilir depozitlerini yenilemeleri için edebildiler. fakat öteki bankaların çoğunluğu, borçlarının ödenmesini istiyorlar. New York'daki büyük bir banker "bütün depozit şeması piç edildi" diyor."Eğer şu anda ticari yatırım için ödünç verdiğinizi sanıyorsanız kendinizi aldatıyorsunuz. Bu yalnızca açığın (zararın) kapatılmasıdır ve biz bunun bir parçası olmak istemiyoruz."

Türkler ABD'li bankacılara kötü davranarak duruma hiç de yardım etmiyorlar. Aylarca önce Türk bankacılarından oluşan bir delege topluluğu ülkeleri için alınan borçları yükseltmek amacıyla New York'u ve öteki ABD kentlerini ziyaret etmişlerdi. ABD'li bankacılarla diplomatça tartışacaklarına, Türkler, bankacıları, Türk bankalarına dolarları, değiştirebilir depozitler olarak koyarlarken aşırı ücretler istemekle suçlamışlardı. Bir New York'lu bankacı şöyle diyor: "Türkler buraya geldiler ve kibirli tavırlarıyla herkesi karşılarına aldılar. Ve sonra elleri boş döndüler."

Bu arada Lira'nın devalüasyonu tehdidi Türkiye'de iş yapan şirketlerin başında Demoklesin kılıcı gibi dururken bu şirketler kendilerini savunmada güçsüz kalmaktadırlar.

Normal olarak bu şirketler kendilerini, elde ettikleri kârı ülkelerindeki ana şirkete aktararak koruyabilirler. Ama Türkiye Merkez Bankası son zamanlarda özel kâr ve ödeme transferleri için tehir kararı almıştır.

Bir ikinci engelli strateji ise bölgesel envanterler oluşturmaktır. Böylece bir devalüasyon olduğu takdirde (lira birim olarak) değer arttırılacaktır. Ama işte burada da döviz eksikliği şirket yöneticilerinin yolunu tıkamaktadır.

İstanbul'daki Uniroyal yetkilisi şöyle diyor: "Devalüasyon karşısındaki başlıca ihtiyat ham madde listesini kabartmaktır. Biz malı satın aldık, ama Merkez Bankası döviz eksikliği yüzünden Lira karşılığında bize dolar satamadı, böylece ithalat faturaları ödenmemiş oldu ve biz de alımı yapamadık."

Devalüasyon karşısında korunmanın en kolay yolu fiyatları arttırmaktır. Ama işte yine ABD şirketleri sıkı Türk yasaları tarafından kısıtlanmaktadır. Yabancı şirketler tarafından üretilen bir çok mal sıkı fiyat kontrolüne tabidir.

Böylece Türkiye'de çalışan ABD şirketlerinin çoğunluğu boş çabalamalar için de ellerini yukarıya kaldırmaktan başka bir şey yapamıyorlar ve birkaç ay için daha işlerini yürütmek için gereksindikleri dövizi toplamaya çalışıyorlar. ABD'li bir petrol şirketinin sözcüsü şöyle diyor:

"Devalüasyon gelirse gelir."

TMMOB

(Baştarafı 1'de)

yıs katliamının ve 12 Mart döneminin bütün sorumlularından hesap sorması gerektiğinin de kaydedildiği açıklamada doğudaki emekçi halk üzerinde uygulanan asimilasyondan vazgeçilmesi gereği üzerinde de durulmuştur.

TMMOB Genel Kurul bildirisi özetle şöyledir:

"12 Mart dönemindeki ve günümüzdeki tüm işkence, siyasi cinayet ve katliam sorumluluklarından, özellikle 1 Mayıs ın katillerinden hesap sorulmalıdır.

Ülkemizde ücretli çalışanların bir kısmı sendikal haklarını elde etmiş, bir kısmı ise sendikal örgütlenme hakkından yoksun bulunmaktadır. İşçi memur ayrımı yapılmaksızın tüm ücretli çalışanların grevli ve toplusözleşmeli sendikal hakları sağlanmalı ve memurlara siyaset yasağı kaldırılmalıdır. Teknik elemanlar, kendi yaşam koşullarının tayin edilmesinde söz ve karar sahibi olabilmek ve ekonomik demokratik mücadelede yeni mevziler elde edebilmek için grevli ve toplusözleşmeli sendikal haklarını almak için mücadelelerine devam edeceklerdir.

TMMOB Genel Kurulu, yukarıda belirtilen talepler ışığında CHP Hükümetinin güven oyu alması gereğini vurgular."

Federenko "İnsan yaşamını ve yarını düşünmek

(Baştarafı 8'de)

Türkiye'de tanınmasını isteyeceğiniz Çin yazarları, ozanları yok mu?

"Olmaz olur mu. Lu Sin var. Çin'in Gorkisi diyebiliriz ona. Lao Şe var, Kültür Devriminden sonra intihar etti. Büyük bir mizah yazarıydı. Ai Tschin var.. Lu Sin üstüne makaleler yazmıştım. Dört ciltte ürünlerini yayınladık."

"YARINI SAVUNMAK GEREK"

Side'de, Aspendos'ta tarihi kalıntıları dolaşmıştık. Dönerken.

"Şu taşlara, yapılara bakıyorum,"dedi. "Şimdiki yapılar bunlardan hiç de üstün değil. Büyük ustalıkla yapmışlar her şeyi. Tarih felsefesi çok önemli bir şey. Acaba geçmişi, büyük kalıtları yeterince inceleyip değerlendirebiliyor muyuz? Ders alabiliyor muyuz? Neleri daha iyi yapabiliyoruz?" Daha iyi toplumlar, daha iyi insanlar yarattığımıza inandığımı söyleyince "Bu doğru" dedi. "Ama bu iyi insanlar dünyayı bir değil, on kere yok edebilecek silahlar da yarattılar, bu da doğru." "İyi insanlar yaratmadılar ki silahları"... Doğrudan yanıtlamadı. "Bir gerçek var ortada", dedi, "bir olgu var. Herkese düşen görev bu durumu değiştirmeye çalışmak. Yıkılmaya yargılı olan, kendiliğinden çekip gitmiyor, direniyor. İnsan yaşamını ve yarını savunmak gerek." Uçakta Sovyet Yazarlar Birliği'yle Türkiye Yazarlar Sendikası arasındaki anlaşmanın önemini soruncа bu konuşmamızı hatırlatıyor.

İstanbul'u, boğazı çok sevdim. Esinlendim. Boğaz'ın benim için simgesel bir anlamı var. Şimdiye kadar daha çok Çin Kültürünü incelemiştim. Şimdi Röneşansla, Batı Kültürüyle de ilgileniyorum. Kültürlerin de "Boğaz"ı olabilir diye düşündüm. Bu çok önemli bir şey. "Dünya Barışı" lâfla gelmiyor. Somut şeyler yapmak gerek. İnsanların, halkların birbirlerini tanımalarına, sevmelerine yardımcı olmalıyız. Diplomattım, çok anlaşmalarda imzam vardır. Bu anlaşmaların kimisi kitap kalınlığındadır. TYS'yle imzaladığımız anlaşma ise 3 sayfa. Ama bence önemi çok büyük. Kültürlerin Boğazını bulmak çok yönlü bir uğraş işidir. Bilim adamlarının araştırmaları kadar, böyle anlaşmaların da bu uğraşa katkısı olur. Bu anlaşma bir gün nasıl olsa imzalanacaktı. Benim imzamla olmasa da. Ama ben bu anlaşmanın şimdi ve benim imzamla yapılmasından mutluyum."

Federenko'yu yolcu edeli bir kaç gün oldu. Şimdi yazı masasının başında, "Üç Çin Klasiği" kitabına çalışıyordur ya da yeni bir görevle, dünyanın kimbilir neresine gitmeye hazırlanıyordur. Ama bur da bize güzel şeyler söylediğine ve dünyanın neresinde olursa olsun bu söyledikleri gerçekleştirmek için çabalayacağına kuşkum yok.

FEDERENKO

Sovyet Yazarlar Birliği temsilcisi sorularımızı yanıtladı

Federenko: "İnsan yaşamını ve yarını savunmak gerek"

Federenko, TYS ve Sovyet Yazarlar Birliği arasında yapılan imza töreninde.

"BİZ SOVYETLER BİRLİĞİ'NDE YENİ BİR TOPLUM YARATIYORUZ, BUNUN MÜCADELESİNİ VERİYORUZ.DEMEK Kİ YENİ BİR İNSAN DA YARATILIYOR. YENİ DEĞERLERİ, YENİ İNANÇLARI VE ÖZLEMLERİ OLAN BİR İNSAN.YAZARLAR, SANATÇILAR BU SÜRECİN BÜYÜK YARDIMCILARIDIR."

——Barış PIRHASAN

Antalya'dan İstanbul'a gidecek uçak, Aksaray-Zeytinburnu minibüslerini aratmayacak bir "canlılık" içinde kalktı. Kemerlerimizi bağladık ve bir türlü fırsat bulamadığımız soru-yanıt söyleşisine yerden 7-8 bin metre yüksekte başladık.

Her ülkede bir meslek sıralaması vardır sanırım. Değer verilen, geçerli sayılan, ya da yalnızca razı olunan meslekler. Sözgelimi yazarlığa, Türkiye'de çok değer verilir. Ama bir baba, kızının bir yazarla evlenmek isteğini duyarsa-hele bir ozanla- bütün keyfi kaçar. Ben yazarlığın, sanatçılığın Sovyetlerde bir meslek olarak nasıl karşılandığını merak ediyorum. Basit insanlar, aileler tarafından.

"Ülkemizde yazarlık, yaratıcılık iyi bir meslektir. Genel olarak kişilerin çalıştıkları iş onlara belirli bir yaşam düzeyi sağladığı için, sanatçı olabilmenin, yaratabilmenin erdemi daha çok göze çarpabilmektedir. Yani bizde toplumsal koşullar bu güzelliği gölgelemez, tersine açığa çıkarır. Sorunun kısa yanıtı: Sovyetler Birliği'nde bir genç yazarın evleneceği kızın ailesiyle tanışırken mesleği konusunda endişe duyması gerekmez"

Sovyet Yazarlar Birliği Başkanı Nikolay Trofimoviç Federenko'yla üç gündür Antalya ve çevresini dolaşıyorduk. Türkiye Yazarlar Sendikası'nın konuğu olan Federenko'ya çevirmenlik yapmam istendiğinde bunu sevinçle kabul etmiştim. İlginç bir kişiliği vardı konuğumuzun. Önceleri Çin'de, devrimden sonra Çin Halk Cumhuriyetinde, Japonya'da ve ABD'de elçilik görevlerinde bulunmuş, Sovyetler'in Birleşmiş Milletler daimi temsilciliğini yapmıştı. Federenko'nun asıl uzmanlığı Çin Dili ve Edebiyatı. Diplomatlığı meslek olarak, bilimsel bir uzmanlık olarak kabul etmiyor. Bir kaç kez söyledi bunu.

"Diplomatlık görevi verildiği için yerine getirdim. Ama aslında bilim adamıyım ben, araştırmacıyım. Benim için hiç bir şey kültürleri incelemenin, kitap yazmanın yerini tutamaz."

"YENİ TOPLUM-YENİ İNSAN"

Uçaktayız, soruyorum:

Bir ülkede yazarların ilgi alanları nelerdir?" diye soru sormak garip gelebilir. Böyle bir genelleştirme güç, Ama bu soru Türkiye için sorulsa, politikanın ve toplum sorunlarının yazarlarımıza çok çekici geldiğini söyleyebilirim, genel olarak. Siz Sovyet yazarları için ne dersiniz?

"İlgi alanları insandır derim. Toplum içinde yaşayan, biçimlenen, başka insanlarla sürekli ilişkisi olan insan. Biz Sovyetler Birliği'nde yeni bir toplum yaratıyoruz, bunun mücadelesini veriyoruz. Demek ki yeni bir insan da yaratılıyor. Yeni değerleri, yeni inançları ve özlemleri olan bir insan. Yazarlar, sanatçılar bu sürecin büyük yardımcılarıdır. Bu konuda onlara, fizikçilerden, matematikçilerden, genel olarak bilim adamlarından daha büyük ve güç bir görev düşüyor..."

"Ruhların mimarı" olduklarını düşünüyorsunuz...

"Alıntı yapmak istemem. Ama doğrudur Bu söz doğrudur. Yazarlarımız gerçekten çok sorumlu olmak zorunda. İnsanlara yol göstermek, onlara ne olduklarını ne olabileceklerini göstermek kolay değil. Eleştirme görevi var sonra. Zayıflıklarımızı, eksikliklerimizi hatalarımızı anlatmak ve eleştirmek. Kişi olarak da toplum olarak da. Ama sanatın eleştirisi de her eleştiri gibi yapıcı, yaratıcı ilerletici olmalı. Yılgınlık değil, hataları yenme gücü vermeli. Olumlu yollar göstermeli. Sovyet Yazarları yeni bir insan imgesi yaratıyorlar. Gerçekçi bir bakış açısıyla"

Sosyalist gerçekçilik...

"Sosyalist gerçekçilik, Sovyet Yazarlarının yaratma yöntemidir. Yanlış anlaşılmasın ama, bütün Sovyet yazarlarının sosyalist gerçekçi olduğunu söylemiyorum. Bu üstün yöntemi gerçekten uygulayabilmek, ona özenmek değil, yürüdüğün yol haline getirebilmek güç iştir. Sosyalist bir toplumda yaşamanın bu iş için yeterli olamayacağı açık. Yaşamak, derin bir kültüre sahip olmak, insanları ve toplumu iyi tanımak gerek. Yetenek de bütün bunların ön koşulu. Gorki'nin açtığı yoldan başarıyla yürüyen Sovyet yazarları var. Fedin, Leonov, Giorgi Markov... Genç yazarlarımız da çok umut veriyor. Yetenekli, kavgacı, bizim felsefemizi, Marksist-Leninist felsefeyi iyi bilen yazarlar."

Federenko'yla üç gün birlikte olduk. Bu arada ya ikimiz konuşuyorduk, ya o başkalarıyla konuşuyordu. O zaman da bana konuşulanları çevirmek düşüyordu. Belediye Başkan Vekili - başkanın kendisi Ankara'da olduğu için- konuğumuz onuruna bir ziyafet verdi. Burada da karşılıklı konuşmalar yapıldı, ufak tartışmalar oldu. Genellikle edebiyat sorunları üstüne. Federenko Sovyetler'in en büyük yabancı edebiyat dergisi "Inostrannaya Literatura"yı yönetiyor Ama şiirin bir başka dile çevrilebileceğine de inanmayanlardan. Orada bulunan Metin Demirtaş'ın şiirlerini dergisinde yayınlatmak istedi.

"Ama, sakın senin şiirleri Rusça yeniden yaratabileceğimizi sanma. Kimse Lermontov'un şiirlerini bir başka dilde yeniden yaratabileceğini sanmasın. Çeviri yalnızca bir yaklaşım, bir yorum olabilir o kadar."

Bütün konuşmalar boyunca; gezi boyunca politik sorunlara değinmekten incelikle kaçındı Federenko. Mao'yla Stalin arasındaki tarihi bir toplantıda üçüncü kişi olarak bulunduğunu bilenler şakayla, "Bu gece açıklayın artık ne konuşulduğunu" dediler. Yanlış anlamadıysam şakası bile hoşuna gitmedi. Bunu bildiğim için çekine çekine soruyorum:

Sizce "Büyük Proleter Kültür Devrimi" Çin edebiyatına ve sanatına ne getirdi?
Nasıl etkileri oldu?

"Bir kere bu "Büyük Proleter Kültür Devrimi"nin ne Büyüklüke, ne Proleterlikle, ne Kültürle ne de Devrimle ilgisi vardı. Mao'yla Liu Şao Şi arasında bir iktidar kavgasıydı bu. Olan bitene de bir tür karşı devrim diyebiliriz. Çin kültürü, edebiyatı benim konum, araştırma alanımdır. Bu konuda yeni bir kitap yazdım, bir başkasını da hazırlıyorum. Bu "Kültür Devrimi" konusunda da makalelerim var. Şunu rahatça söyleyebilirim. Etkileri tek kelimeyle öldürücü olmuştur. Sanat yaratıcılığı kesilmiş, sona ermiştir. "Kültür Devrimi"nden sonra tek olumlu ürün bulamazsınız Çin'de. Olumlu bir yana ürün bulamazsınız. "Kollektif şiir"leri saymazsak tabii. Grupların oturup ürettikleri şiirler. Tam bir başarısızlık olmuştur bunun sonu. Kaba biçimde felsefe anlatan, yaratıcılıktan yoksun, sığ şeyler. Çoğunluğu da Başkan Mao'ya övgülerdir bunların: "Güneş bizi yalnız gündüzleri aydınlatır. Ama Başkan Mao bizi geceleri de aydınlatır" gibi saçma sapan şeyler. Mao'nun karısı Çiang Çing, Kültür Devriminin en övülen liderlerindendi. Hem nasıl övülmek. Çin kültürünün öncüsü sayılırdı. Oysa bu kadının kültürle hiç bir derin bağlantısı yoktu. Ortalama bilgisi olan dar kafalı biriydi. Şimdi de onu baş hain ilan ettiler. Olan Çin sanatına, edebiyatına oldu.

(Devamı say. 7 sü. I'de)

Ramis Aydın'ın sergisi sona eriyor

Ramis Aydın'ın Taksim Sanat Galerisi'nde 30 Mayıs tarihinde açtığı resim sergisi yarın sona eriyor. Bilindiği gibi sanatçının sergisinin resmi bitiş tarihi 12 Haziran iken, serginin süresi genel istek üzerine uzatılmıştı. Geniş ilgi gören sergide sanatçı son dönem yapıtlarını sergiledi. Bu arada Ramis Aydın POLİTİKA Gazetesine öz yaşamı ve sanat görüşü üzerine açıklamalarda bulundu.

İSTA- Öz yaşamınızı kısaca anlatır mısınız?

AYDIN-1961 yılında Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü'nü bitirdim. Anadolu'nun çeşitli kentlerinde resim öğretmenliği yaptım. 1957 yılından beri yurt içi ve yurt dışı çeşitli karma sergilere katıldım. Bu sergi kişisel ikinci sergim.

İSTA- Sanat anlayışınızı özetler misiniz?

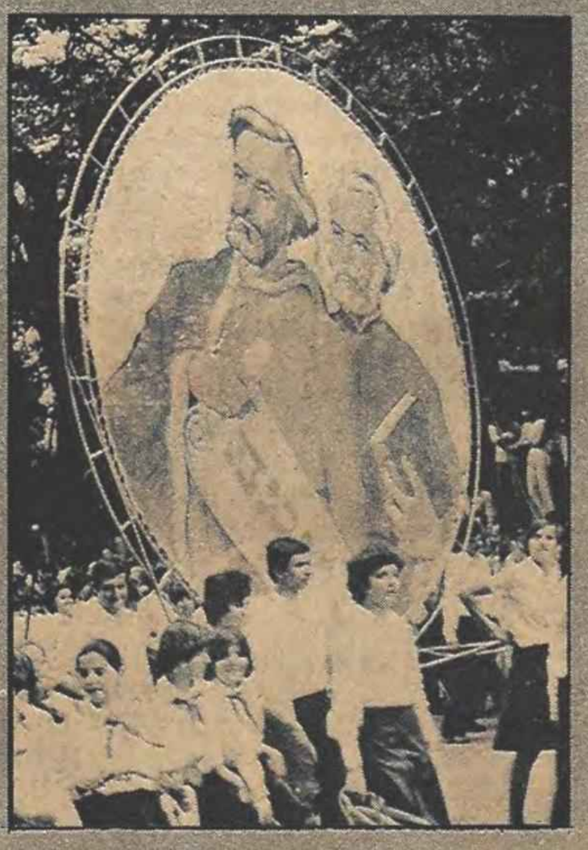
AYDIN- Sanat anlayışım iki belirli doğrultuyu amaçlamaktadır. Biçimde yalınlaşmak ve anlaşılabilirlik. Özde, yakınlık duyduğum ya da içinde bulunduğum kesimin sorunlarına eğilebilmek. İki amaç da birbirini bütünler aslında. Biçimde yalınlaşmakla etkili ve dolaysız bir anlatımcılığa ulaşmak düşüncesindeyim. Resimlerde insanlar durgun bir bekleyiş içinde kararlı bakışlarla daha iyi günlerin daha mutlu bir geleceğin özlemi içindedirler. Protrelerde gerçekçilik, ideale yakalaşan boyutlar içindedir. İnsan beklediğine varacak, özlediğine kavuşacak güçlülük görünümlerini taşır.

14. Antalya Festivali başlıyor

14. Antalya Festivali 2 Temmuz Cumartesi günü başlıyor. 8 gün sürecek olan Festival'de Uluslararası Altın Portakal Film Yarışması Ulusal Altın Portakal Film Yarışması, Tiyatro Oyunu Yarışması, Grafik Yarışması, Öğrencilerarası Bölgesel Şiir ve Resim Yarışması yapılacak.

Antalya Belediye Başkanı Selahattin Tonguç Festival'le ilgili şu bilgileri vermiştir:

"Uluslararası Altın Portakal Film Yarışması'nın resmi adı "Antalya Uluslararası Sinema Haftası"dır. Bu yarışmada derece alan filmlere Altın Portakal değil, diploma verilecektir. Ulusal Altın Portakal Film Yarışması'nda ise Altın Portakal ödülleri verilecektir. Ulusal Altın Portakal Film Yarışması kısa metrajlı filmlere de açık tutulmuş bulunmaktadır."

Gençler Kiril ve Methodios'un bir tasvirini taşıyorlar.

Bulgaristan'da Kültür Bayramı

● *"Bulgarların kültür ve sanata çok değer veren bir ulus oldukları her yerde anlaşılıyor"*

——Sema ÜNDEĞER

Bulgaristan'da her yıl 24 Mayıs'ta Kültür Bayramı kutlanıyor. 9. yüzyılda Selanik'ten Slavlara Kiril alfabesini getiren Kiril ile Methodios kardeşler anısına bu bayram. Sabah töreni izlemek üzere dostumuz Kosta Tzonev ve Halit Aliosmanov'la Georgi Dimitrov alanına gidiyoruz. Alanı çevreleyen büyük binaların üzerinde devlet yöneticilerinin, Marks, Engels, Lenin'in, ünlü yazar ve düşünürlerin portrelerini görüyoruz. Pırıl pırıl renkli bir gün Oparlörden yükselen müzik sesi dörtbir yana yankılanıyor. İlk anda kırmızı bir renk caddeyi kaplıyor. Öğrenciler yüzlerce bayrak taşıyarak yürüyorlar. Onların ardında ilkokul, ortaokul çağında çocuklar, liseli ve üniversiteli gençler geçiyorlar. Arada bir ellerindeki renkli mendilleri dalgalandırıp sloganlar atıyorlar. Devlet büyüklerinin, devrimci önderlerin, yazarların (İvan Vazov, Aleko Konstantinof, Elin Pelin) portrelerinin de öğrenciler tarafından taşındığını görüyoruz.

GENÇLİK VE ÖĞRENİM

Dostumuz gazeteci Tzonev'den yayınlar, gençlik ve öğrenim konularında bilgiler alıyorum. Çocuklar için çeşitli yayınlar var. Alfabe öğrenen çocuklara resimli, daha büyüklerine haftada bir edebiyat gazetesi çıkarıyorlar. Ayrıca gün aşırı yayınlanan 400 000 tirajlı bir çocuk gazeteleri de var. Bulgaristan'da tüm okulların devlete ait olduğunu öğreniyorum. Şimdilik 8 yıllık öğrenim zorunlu. Üretici kadrolar için yetiştirilmek üzere 8 yıllık eğitimi tamamlamış öğrenciler teknik okullara alınıyorlar. Bu okulların süresi 3 ile 4,5 yıl arasında değişiyor.

Kültür Bayramında genç kızların bir gösterisi.

KÜLTÜREL YAŞAM

Bulgarlar öğrenim konusuna olduğu kadar kültür ve sanata da çok önem veren bir ulus. Tüm kültürel işlem, (sanat, kültür ve kitlesel haber araçları) ulusal kuruluşun yönetiminde. Sanat ve kültür komitesi toplumsal örgütlerin işlemini yöneten, denetleyen daireler üstü bir kuruluş Bulgar halk sanatı şarkı, masal, dans, kostüm yönünden çok zengin. Halk sanatının, Bulgar ulusunun geçmişine uzanan derin kökleri var. Halk sanatı hafif sanayii oldukça etkilemiş. Belli yerlerde ülkenin değişik yerlerinde müzik yarışmaları düzenleniyor. Halk müziği televizyon ve radyo programlarında önemli yer tutuyor.

Kentin parkındayız, ilerliyoruz. Adım başı bir şairin bir yazarın ya da bir düşünürün büstünü görüyoruz.

Bulgarların kültür ve sanata çok değer veren bir ulus oldukları her yerde anlaşılıyor. Parkın merkezinde, "Bratska Mogile-Kardeşler Anıtı" yükseliyor. Bu görkemli yapıt köylü, işçi ve aydınlardan oluşan bir halk yığınını simgeliyor. Devrime emeği geçen gençlerin, askerlerin anaların anısını sonsuza dek yaşatırcasına...

doğruca asım bezirci

"ÇAĞDAŞ"

"Çağdaş" günümüzde çok kullanılan alımlı bir sözcük. Bilim adamı, politikacı, sanatçı, gazeteci gibi değişik uğraşlı aydınlar onu dillerinden düşürmüyorlar. O kadar ki, kendilerini yüceltmek ya da karşılarındakini aşağılamak için çağdaşlığı sömürenlere bile rastlanıyor.

"Çağdaş" olma çokluk "yeni" olmayla bir tutuluyor. Örneğin, zamanımızın burjuva modernizmi sanatta en geçerli yenilik sayılıyor. Tutucu bir felseden kaynaklanan, insanı doğadan ve toplumdan koparan, enikonu nesneleştiren, hatta sanattan kovan, içeriği değil biçimi önemseyen, soyut, anlamsız ürünler çağdaş yeniliğe örnek gösteriliyor. Bazı resim, heykel sergilerini gezenler bu çeşit örnekleri şaşarak ya da gülümseyerek seyretmişlerdir.

Edebiyatta da benzeri yenilikler eksik değil. Sözgelişi, Batıda görülen "Letrizm" ile "Dadaizm" akla, anlama, kurala, inanca başkaldıran nihilist akımlardı. Bizde de "Garip" ile "İkinci Yeni" gibi biçimci yanı ağır basan, topluma, siyasete, ideolojiye sırt çeviren şiir akımları görülmüştür. Nitekim, Garipçiler ilk dönemlerinde "sanatın ideoloji ve itikadların dellallığını yapamıyacağını" öne sürmüşlerdi. İkinci Yeniler ise anlamsızlığı, rastlansallığı, kapalılığı, soyutluğu önermiş, dilin yapısını değiştirim ve karıştırımlarla bozmağa, toplumdan ve insandan kaçmağa yönelmişlerdir.

Öyleyken Letristlerle Dadacılar gibi Garipçiler. ile İkinci Yeniler de çağdaş yani ilerici olmakla övünmüşlerdir. Kendilerine uymayanları, devrimcileri dahi çağdaş olmamakla, hatta gerilikle suçlayanlar çıkmıştır.

Bu terslik nerden geliyor?

Bunu öğrenmek için "çağdaş" sözcüğünün anlamını irdelemek gerekiyor. "Türkçe Sözlük"te çağdaş şöyle tanımlanmış: "1-Aynı çağda olanlardan her biri. 2-Bulunan çağda olan, muasır." (1974, s. 174).

"Aynı çağda olma" dar bir tanım. Çağdaşlığı yeterince belirtmiyor. Sanıyorum ki, "aynı çağda" olmanın yanı sıra çağdaşlıkta "son çağdaşlıkta" "son çağda" ya da "çağımızda" olma gibi bir özellik de var.

Gelgelelim, çağımızda birbirine karşıt türlü olgular bir arada bulunuyor: Kapitalizm-Sosyalizm emperyalizm-bağımsızlık, faşizm-demokrasi, savaş-barış, gericilik-ilericilik vb...

Görüldüğü üzre, "şimdiki çağda bulunma" her zaman ileriliğin sağlam bir ölçütü olamıyor. Nasıl ki "geçmiş çağda bulunma" da her zaman geriliğin sağlam bir ölçütü olamıyorsa...

Peki, sağlam ölçüt nedir?

Sözü geçen olgular gibi, çağdaşlık kavramına da sınıfsal bir açıdan bakmak... Daha güzel bir deyişle, olguların ve kavramların niteliğini "sınıf pusulası"yla belirlemek... Pusulanın şu sorulara getireceği cevaba dayanarak bir yargıya varmak:

-Hangi sınıfa göre?
-Hangi sınıf için?

Eğer bir olgu, eylem, düşünce ve yaratış tarihsel süreçte "çöken" sınıfın tutucu dünya görüşü uyarınca meydana gelmiş ya da onun çıkarlarına hizmet etmiş ise özce "geri"dir. Tersine, "yükselen" sınıfın devrimci ideolojisine uygun olarak ortaya konmuş ya da onun yararına bir işlev görmüş ise, "ileri" dir.

Geçende de yazmıştım: Günümüzde gerileyen sınıf burjuvazi, ilerleyen sınıf ise proleteryadır.

Bu bakımdan, sanat ve edebiyatta bizim için geçerli çağdaşlık, işçi sınıfına özgü çağdaşlık olmalıdır.

Çünkü, tarihin çarkını bugün ileri döndüren işçi sınıfıdır. Geleceğe gebe sınıf odur.

Nâzım Hikmet'in dediği gibi, "tohumların tohumu"dur o, durmadan "gelişip serpilen"dir...

İstanbul Festivali için ne dediler?

DOĞAN KUBAN (Sanat tarihçisi)

Bana kalırsa, kültür alanında her türlü dayanışmadan yanayım. Bu suretle Festivalden de yanayım. Önemli olan Festival'in amacıdır. Bu amaca en iyi biçimde eğilinebiliyor mu? Festival'e ayrılan para en iyi biçimde değerlenebiliyor mu? En büyük problem de, Festival halka hitap edebiliyor mu? Madem ki İstanbul'un dünyaya tanıtılması sözkonusu; ilk önce İstanbul'u, Türkiye'ye tanıtır, sonra dünyaya tanıtmaya çalışırdım.

MEHMET AKAN (Tiyatro sanatçısı)

Türkiye'nin bilinçli olarak yozlaştırılmış kültür ortamında Festival'in olumlu yanlarını görmemeye olanak yok. Kitlelerden kopuk olduğu, gerek içerde gerek dışarda bir yankı uyandırmadığı gerçek. Vaktiyle TMTF'nin yaptığı kültür şenlikleri hatırlanırsa daha geniş olanaklarla hazırlanan İstanbul Festivali'nin görev açısından, nitelik açısından ne kadar yoksul olduğu daha bir ortaya çıkar.

BEKİR YILDIZ (Öykü yazarı)

Festival'in içeriğini tartışmak istemiyorum. Söyleyeceğim bu Festival'in hiç olmazsa para yönünden halka açık olmadığıdır. Benim bildiğim, halkımıza açık tutukevleri ve fırınlar vardır salt. Kasaplar bile değil.

FİLİZ ALİ LASLO (Piyanist)

Benim için çok olumlu. Ama öteki festivallere göre maddi açıdan gerekli yardım görmüyor. Elinden tutulmuyor. Festival'in eksikliklerinden birisi kendi sanatçılarımıza, bestecilerimize daha çok olanak tanınmaması.

OKTAY AKBAL (Yazar)

Festivaller genellikle yararlıdır. Tabii İstanbul Festivali'nin birçok eksiklikleri var. Daha geniş çapta yapılması gerekir. Öteki sanat dallarına daha çok yer verilmeliydi. Özellikle edebiyata. Festival belirli bir azınlığa hizmet ediyor. Büyük festivaller daha geniş yığınları kapsamalıdır.